Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NR. 4-5 *(48-49)*. WARSZAWA, 5 LUTEGO 1933. ROK III.

NOTARJAT HIPOTEKA

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM USTROJOWYM I ZAWODOWYM NOTARJATU I HIPOTEKI

WYDAWANE PRZEZ ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW NOTARJATU I HIPOTEKI

WYCHODZI 5-go, 15-go I 25-go DNIA KAŻDEGO MIESIĄCA

Redakcja i Administracja: Warszawa, ul. Miodowa 10, Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki, tel. 207-61.

Administracja czynna: codziennie w godz. 3—5 ppoł.

Kierownik pisma przyjmuje po uprzedniem porozumieniu telefonicznem.

Konto P. K. O.: 15.055 (Związek Pracowników Notarjatu i Hipoteki, Zarząd Główny).

Prenumerata: rocznie—30 zł., kwartalnie—8 zł., miesięcznie — 3 zł., zagranicą: rocz. — 45 zł., kwart. — 12 zł. miesięcz. — 5 zł.

Ogłoszenia: 1 str. — 150 zł., 1/4 str. — 40 zł., 1/16 str.—12 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia drobne — 25 groszy od wyrazu. Zaofiarowanie pracy —10 groszy od wyrazu. Zapotrzebowanie pracy — 5 groszy od wyrazu.

Cena numeru: 1 złoty.

TREŚĆ NUMERU:

Dwa miesiące.

W ostatnich dniach stycznia r. b. ukazał się nareszcie w wydaniu Komisji Kodyfikacyjnej projekt ustawy notarjalnej, uchwalony w pierwszem czytaniu przez pokomisję przygotowawczą.

Projekt ten, który dla wygody i pożytku szerokich kół czytelników w całości w niniejszym numerze reprodukujemy, poprzedzony jest następującą przedmową:

W końcu 1930 roku Komisja Kodyfikacyjna ogłosiła drukiem projekt ustawy notarjalnej, opracowany przez referenta-członka Komisji, p. Jakuba Glassa, na podstawie wytycznych, uchwalonych przez podkomisję przygotowawczą na posiedzeniach w marcu i październiku 1930 r. Projekt rozesłano do opinji sądom oraz odpowiednim instytucjom i osobom. Nadesłali opinje: p. Ludwik Cichowicz, p. Jan Hroboni, Izby Adwokatów we Lwowie i Przemyślu, Izby Notarjalne w Krakowie, Lwowie i Przemyślu, Towarzystwo Prawnicze w Lublinie, p. Jerzy Trammer, Związek adwokatów we Lwowie, Związek pracowników adwokackich i notarjalnych w Poznaniu i Zrzeszenie Notarjuszów i Pisarzów Hipotecznych w Warszawie.

Projekt referenta wraz z nadesłanemi opinjami podkomisja rozpoznała w pierwszem czytaniu na 17 posiedzeniach w grudniu 1931 r. oraz w styczniu, maju, czerwcu i wrześniu 1932 r. Do składu podkomisji należeli: przewodniczący p. Zygmunt Rymowicz, referent p. Jakub Glass, koreferent p. Wacław Miszewski oraz pp. Józef Skąpski i Witold Prądzyński, nadto brali udział częściowy pp. Włodzimierz Dbałowski (w 5-ciu posiedzeniach), Stanisław Gołąb (w 5-ciu posiedzeniach, Jan Sławski (w 2-ch posiedzeniach) i Bronisław Stelmachowski (w 1-em posiedzeniu).

Przy uchwalaniu projektu podkomisja zleciła referentowi ostateczną redakcję niektorych przepisów, ustalonych co do zasady. Pracę tę, na podstawie wniosków referenta, wykonał Komitet Redakcyjny (oprócz referenta pp. Miszewski i Rymowicz), który tym sposobem ustalił ostateczny tekst projektu ustawy notarjalnej, uchwalonego w pierwszem czytaniu przez podkomisję przygotowawczą.

Ponadto projekt zaopatrzony został następującem krótkiem wezwaniem:

Komisja Kodyfikacyjna prosi o nadesłanie uwag do niniejszego projektu pod adresem Biura Komisii (Warszawa, ul. Mokotowska 14) najpóźniej do dnia 1 kwietnia 1933.

W ten sposób więc otwarty został krótki, bo zaledwie dwumiesięczny okres czasu, przeznaczony na dyskusję publiczną nad projektem ustawy notarjalnej.

Trzeba sobie wyraźnie zdać sprawę z tego, że jest to już okres ostatni, w którym zainteresowana opinja publiczna może dojść do głosu, albowiem, jak to wynika z nowego regulaminu Komisji Kodyfikacyjnej, ogłoszonego w wyciągach w poprzednim numerze pisma, tylko w drugiem czytaniu właściwa podkomisja rozważa nadesłane uwagi, po drugiem czytaniu zaś projekt przechodzi na Kolegjum Uchwalające, które rozpoznaje tylko już nadesłane opinje członków prezydjum i właściwej podkomisji, tak że w tym finalnem stadjum prac Komisji Kodyfikacyjnej głosy zzewnątrz dostępu już nie mają.

Tak więc tylko przez dwa miesiące, przez luty i marzec, mogą organizacje notarjalne i wszyscy członkowie i pracownicy zawodu, którzy mają coś do powiedzenia, wystąpić nazewnątrz z umotywowanem stanowiskiem.

Mogą — to ich prawo, muszą — to ich obowiązek! Obowiązek tych wszystkich, którzy poczuwają się do współodpowiedzialności za przyszłe losy notarjatu polskiego, w pierwszym rzędzie — obowiązek wszystkich zrzeszeń i organizacji notarjalnych, które po gruntownem rozważeniu ogłoszonego projektu niezawodnie wystąpią z wyczerpująco uzasadnionemi uwagami.

Te dwa miesiące — to ostatnia chwila, która musi być wszechstronnie, pilnie, umiejętnie i rozważnie dla dobra notarjatu wykorzystana. I w ciągu tych dwuch miesięcy pismo nasze stoi szeroko otworem dla wszystkich, którzy w pozytywnej krytyce ogłoszonego projektu pragną wziąć udział.

Układ projektu ustawy notarjalnej, uchwalonego w pierwszem czytaniu przez podkomisję notarjalną Komisji Kodyfikacyjnej, jest następujący (układ ten podajemy dla ogólnej orjentacji do tekstu, który w dalszym ciągu ogłaszamy):

DZIAŁ I.

Organizacja notarjatu.

DZIAŁ. II.

Czynności notarjalne.

PRZEPISY PRZECHODNIE.

OD REDAKCJI.

Z powodu konieczności ogłoszenia projektu ustawy notarjalnej w pełnem brzmieniu (str. 3-14) niniejszy numer wychodzi w zwiększonej objętości, jako numer podwójny (na 5 i 15 lutego r. b.), wobec czego następny numer pisma ukaże się dnia 25 lutego r. b.

OD ADMINISTRACJI.

Wszystkich pp. prenumeratorów, zalegających w opłacie prenumeraty, uprasza się usilnie o uregulowanie należności pisma z I kwartałem r. b. włącznie, jest to bowiem niezbędny warunek prawidłowej i normalnej pracy, opierającej się pod względem materjalnym wyłącznie na regularnych wpływach z prenumeraty.

Wzywając czytelników do wszechstronnej dyskusji, ogłaszamy

Projekt Ustawy Notarjalnej

uchwalony w pierwszem czytaniu przez podkomisję notarjalną Komisji Kodyfikacyjnej.

DZIAŁ I.

ORGANIZACJA NOTARJATU.

ROZDZIAŁ I.

Notarjusze.

Art. 1. Notarjusz jest urzędnikiem państwowym, pełniącym czynności, zlecone mu przez ustawy. W wykonywaniu swojego urzędu podlega tylko ustawom.

Art. 2. Siedziby notarjuszów i ich liczbę w każdej miejscowości określa rozporządzeniem raz na pięć lat Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, po wysłuchaniu opinji właściwej rady notarjalnej.

Etat notarjusza może być zwinięty dopiero po ustaniu urzędowania zajmującego go notarjusza.

Art. 3. Notarjusz nie może być zwolniony z urzędu inaczej, jak w drodze przepisanej w niniejszej ustawie.

Notarjusz nie może być zmuszony do zmiany miejsca urzędowania.

Art. 4. Notarjusz może mieć kancelarję tylko *w* stałej siedzibie swego urzędu.

Jednakże prezes sądu okręgowego może, w razie istotnej potrzeby, po wysłuchaniu opinji właściwej rady notarjalnej, włożyć na notarjusza obowiązek urzędowania stale, w pewne dni oznaczone, w określonej miejscowości poza jego siedzibą.

Art. 5. Notarjusz może pełnić czynności urzędowe w całym okręgu sądu okręgowego, w którym znajduje się stała jego siedziba.

Jednakże czynności jego mogą dotyczyć osób, poza jego okręgiem zamieszkałych i miejscowości, poza jego okręgiem położonych.

Czynność, zdziałana przez notarjusza poza obrębem jego okręgu, nie ma mocy czynności notarjalnej.

Art. 6. Notarjuszowi nie wolno zajmować żadnego urzędu państwowego lub samorządowego z nominacji, z wyjątkiem stanowiska: profesora, docenta lub lektora w szkołach akademickich, o ile zajmowanie takiego stanowiska nie przeszkadza w pełnieniu obowiązków notarjusza.

Wybrany na posła do ciała ustawodawczego, nonatrjusz na czas trwania mandatu do Sejmu lub Senatu otrzymuje urlop.

Art. 7. Notarjuszowi nie wolno oddawać się zajęciom ubocznym, któreby przeszkadzały w pełnieniu obowiązków notarjusza albo nie licowały z powagą urzędu.

Notarjuszowi nie wolno zajmować się handlem lub pośrednictwem w interesach.

Art. 8. O zamiarze oddania się zajęciu ubocznemu notarjusz obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić prezesa sądu okręgowego. Jeżeli prezes, po wysłuchaniu opinji rady notarjalnej, uważa, że dane zajęcie uboczne podpada pod zakaz art. 6 lub 7, sprawę rozstrzyga kolegjum administracyjne.

Art. 9. O każdem wolnem stanowisku notarjusza prezes właściwego sądu okręgowego obwieszcza niezwłocznie w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości, oznaczając do zgłaszania się kandydatów termin miesięczny od daty obwieszczenia w Dzienniku.

Art. 10. Notarjuszem może być mianowany, kto:

a) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich;
b) jest nieskazitelnego charakteru;
c) ma trzydzieści lat skończonych;
d) ukończył uniwersyteckie studja prawnicze z przepisanemi w Polsce egzaminami;
e) odbył aplikację sądową lub adwokacką;
f) złożył egzamin sędziowski lub adwokacki;
g) odbył dwuletnią aplikację notarjalną, wciągnięty został przez właściwą radę notarjalną na listę substytutów notarjalnych i w charakterze substytuta pracuje w kancelarji notarjalnej.

Art. 11. Ubiegający się o urząd notarjusza wnosi podanie, opatrzone w należyte dowody, do miejscowej rady notarjalnej.

Rada notarjalna, wymieniając wszystkich kandydatów, którzy się zgłosili i wypowiadając swoją opinję o jednym lub kilku kandydatach, których uważa za najodpowiedniejszych, czyni przedstawienie prezesowi sądu okręgowego.

Prezes sądu okręgowego, przedstawienie to przesyła prezesowi sądu apelacyjnego, prezes zaś sądu apelacyjnego — Ministrowi Sprawiedliwości, dołączając i własną opinję o kandydatach, o ile to uważają za potrzebne.

Art. 12. Minister Sprawiedliwości mianuje notarjuszem jednego z kandydatów, którzy złożyli podania do rady notarjalnej.

Art. 13. Notarjusz powinien się zgłosić w celu objęcia stanowiska do prezesa właściwego sądu okręgowego w ciągu dni czternastu od dnia otrzymania urzędowego zawiadomienia o mianowaniu.

Nieusprawiedliwione niezgłoszenie się w ciągu dni czternastu od dnia otrzymania zawiadomienia o mianowaniu daje Ministrowi Sprawiedliwości prawo unieważnienia nominacji.

Art. 14. Obejmując stanowisko, notarjusz składa wobec prezesa sądu okręgowego przysięgę, której brzmienie i formę składania określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, wydane na podstawie uchwały Rady Ministrów.

Notarjusz, przechodzący z jednego stanowiska notarjalnego na drugie, ponownej przysięgi nie składa.

Art. 15. Notarjusz używa pieczęci urzędowej.

Substytut notarjalny, delegowany przez Ministra Sprawiedliwości do czasowego pełnienia obowiązków notarjusza (art. 27), używa pieczęci urzędowej z napisem: „... (imię i nazwisko), pełniący obowiązki notarjusza w...“.

Art. 16. Notarjusz będzie czynny w kancelarji w dni powszednie przynajmniej w ciągu siedmiu godzin, które oznaczy rada notarjalna.

W razie potrzeby notarjusz sprawuje czynności w godzinach urzędowych poza kancelarją.

W wypadkach nagłych notarjusz może być czynny nawet w godzinach nieurzędowych oraz w dni niedzielne i świąteczne.

Art. 17. Bez powodów w ustawie wskazanych notarjusz nie może odmówić stronie sporządzenia czynności, gdy o nią wezwany będzie.

Strona ma prawo żądać od notarjusza podania na piśmie powodu odmowy sporządzenia czynności.

Art. 18. W nagłych wypadkach, jeżeli notarjusz nie może osobiście pełnić urzędowania na przeciąg czasu nie dłuższy nad dni trzy, sam wyznacza zastępcę w urzędowaniu z pośród substytutów notarjalnych okręgu sądu apelacyjnego i o przerwie w urzędowaniu, o wyznaczonym zastępcy, a następnie o powrocie do zajęć urzędowych zawiadamia prezesa sądu okręgowego i radę notarjalną.

Art. 19. Na czas dłuższy, aniżeli trzy dni, notarjusz powinien uzyskać urlop od prezesa sądu okręgowego i upoważnienie dla jednego z substytutów notarjalnych okręgu sądu apelacyjnego do zastępowania go podczas nieobecności.

Takież upoważnienie do zastępowania notarjusz uzyskać powinien w razie choroby, trwającej dłużej nad trzy dni.

Art. 20. Jeżeli łączna długość urlopów notarjusza w ciągu danego roku kalendarzowego przenosi trzy miesiące, to udzielenie urlopu może nastąpić jedynie na podstawie zezwolenia Ministra Sprawiedliwości.

Art. 21. W przypadku choroby, pozbawiającej notarjusza przytomności, prezes sądu okręgowego wyznacza do zastępczego pełnienia jego obowiązków na jego koszt substytuta notarjalnego, pracującego w jego kancelarji, lub, w braku takiego, innego substytuta notarjalnego tegoż okręgu apelacyjnego.

Art. 22. Urzędowanie notarjusza ustaje wskutek jego śmierci.

Ponadto notarjusz może być zwolniony zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości:

a) wskutek zrzeczenia się urzędu przez notarjusza;
b) wskutek utraty lub ograniczenia praw cywilnych lub obywatelskich;
c) gdy notarjusz z powodu ułomności cielesnej albo z powodu upadku sił fizycznych stał się trwale niezdolnym do służby; w tym wypadku urzędowanie notarjusza ustać może tylko na podstawie orzeczenia kolegjum administracyjnego sądu apelacyjnego, wydanego na wniosek rady notarjalnej;
d) na podstawie prawomocnego wyroku sądu dyscyplinarnego albo sądu karnego.

ROZDZIAŁ II.

Aplikanci i substytuci notarjalni.

Art. 23. Na aplikację notarjalną może być przyjęty, kto odpowiada warunkom, w art. 10 lit. a), b), d), e) i f) wymienionym.

O przyjęciu na aplikację kandydata, odpowiadającego warunkom powyższym, notarjusz zawiadamia niezwłocznie radę notarjalną, celem wciągnięcia kandydata na listę aplikantów notarjalnych. Od dnia zawiadomienia rozpoczyna się aplikacja.

Rada notarjalna, jeżeli uważa, że kandydat warunkom powyższym czyni zadość, wciąga go na listę aplikantów notarjalnych, o czem zawiadamia notarjusza i aplikanta.

W razie odmowy zapisania kandydata na listę aplikantów notarjalnych, kandydatowi, zarówno jak i notarjuszowi, służy, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia uchwały, prawo odwołania się do kolegjum administracyjnego sądu apelacyjnego. Orzeczenia kolegjum administracyjnego są ostateczne.

Art. 24. Aplikant notarjalny obowiązany jest pracować w kancelarji notarjusza, u którego odbywa aplikację i pod jego kierunkiem bezpośrednim, celem nabycia uzdolnienia praktycznego i teoretycznego do samodzielnego wykonywania zawodu.

Art. 25. Aplikacja notarjalna trwa dwa lata. Czas obowiązkowych ćwiczeń wojskowych i urlop normalny, zgodny z przepisami ustaw obowiązujących o pracownikach umysłowych, nie stanowią przerwy w aplikacji. Innych przerw poza tem nie zalicza się do czasu trwania aplikacji.

O każdej przerwie aplikanta notarjalnego w aplikacji, notarjusz obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie radę notarjalną.

Po upływie dwóch lat aplikacji, aplikant zostaje przez radę notarjalną wciągnięty na listę substytutów. W razie odmowy służy aplikantowi prawo odwołania na zasadach, wymienionych w art. 23.

Art. 26. Substytut notarjalny ma prawo zastępowania notarjusza i w czasie zastępstwa korzysta z uprawnień notarjusza.

Art. 27. W razie ustania urzędowania notarjusza w miejscowości, w której jest tylko jedna siedziba urzędowa notarjusza, lub w razie zawieszenia notarjusza w czynnościach służbowych na podstawie postanowienia sądu dyscyplinarnego, Minister Sprawiedliwości może, o ile to uważać będzie za konieczne, po zasięgnięciu opinji miejscowej rady notarjalnej, delegować do czasowego pełnienia obowiązków notarjusza, jednego z substytutów notarjalnych, zapisanych na liście danego sądu apelacyjnego.

Delegacja ta ustaje: w pierwszym przypadku najdalej w trzy miesiące od jej rozpoczęcia, w drugim przypadku z upływem terminu zawieszenia notarjusza w urzędowaniu.

ROZDZIAŁ III.
Izby i rady notarjalne.

Oddział 1.
Izby notarjalne.

Art. 28. Notarjusze okręgu sądu apelacyjnego satnowią izbę notarjalną tego okręgu.

Art. 29. Izba notarjalna ma osobowość prawną. Siedzibą izby notarjalnej jest siedziba sądu apelacyjnego.

Art. 30. Do zakresu czynności zgromadzenia izby notarjalnej należy:

a) wybór członków rady notarjalnej;
b) uchwalenie regulaminu wewnętrznego zgromadzenia izby oraz rady notarjalnej;
c) uchwalenie budżetu, zatwierdzenie sprawozdania rocznego i zamknięcie rachunków rady notarjalnej;
d) uchwalenie wysokości składki rocznej na potrzeby izby i rady notarjalnej;
e) tworzenie funduszu zapomogowego oraz ubezpieczenia przymusowego na wypadek śmierci lub niezdolności do pracy członków izby;
f) załatwianie innych spraw w zakresie notarjatu, które rada notarjalna przekłada zgromadzeniu.

Art. 31. Zgromadzenia izby notarjalnej odbywają się w jej siedzibie.

Zgromadzenia zwyczajne odbywają się corocznie przed 1 kwietnia każdego roku kalendarzowego. Zgromadzenia nadzwyczajne zwołuje rada notarjalna w miarę potrzeby lub na wniosek przynajmniej jednej piątej części członków izby albo z polecenia Ministra Sprawiedliwości.

Na zgromadzeniu izby przewodniczy prezes lub wiceprezes rady albo najstarszy wiekiem notarjusz.

Art. 32. Wybory członków rady notarjalnej odbywają się w głosowaniu tajnem.

Art. 33. Uchwały zgromadzenia izby są prawomocne bez względu na liczbę obecnych i zapadają zwykłą większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Oddział 2.
Rady notarjalne.

Art. 34. Rada notarjalna składa się:

a) z pięciu członków i dwóch zastępców w izbach, do których należy nie więcej niż stu notarjuszów;
b) z siedmiu członków i trzech zastępców w izbach, do których należy nie więcej niż dwustu notarjuszów i
c) z dziewięciu członków i czterech zastępców w izbach, do których należy więcej niż dwustu notarjuszów.

Gdy członek rady nie może pełnić swoich obowiązków, wchodzi w jego miejsce zastępca, czasowo lub na stałe. Zastępcy powinni mieć zamieszkanie w siedzibie izby notarjalnej.

Mandat członka rady notarjalnej trwa trzy lata.

Art. 35. Rada notarjalna rozpoczyna urzędowanie z dniem 1 kwietnia każdego roku i na pierwszem posiedzeniu wybiera prezesa i wiceprezesa. Prezes i wiceprezes powinni mieć zamieszkanie w siedzibie izby notarjalnej.

Ustępująca rada notarjalna urzęduje do czasu objęcia urzędowania przez radę nowowybraną.

Art. 36. Prezes rady reprezentuje radę notarjalną, kieruje jej pracami, przewodniczy na posiedzeniach i wykonywa uchwały rady.

W razie potrzeby prezesa rady zastępuje wiceprezes. Może również w porozumieniu z prezesem objąć na stałe niektóre czynności.

Art. 37. O ukonstytuowaniu się swojem rada notarjalna zawiadamia niezwłocznie prezesa sądu apelacyjnego i prezesów sądów okręgowych danego okręgu.

Art. 38. Do zakresu czynności rady notarjalnej, prócz czynności, wymienionych w niniejszej ustawie, należy:

a) czuwanie nad należytem wykonywaniem przez notarjuszów, substytutów notarjalnych i aplikantów notarjalnych ich obowiązków i nad przestrzeganiem przez nich wymagań etyki;
b) rozjemstwo polubowne pomiędzy notarjuszami a klijentami w sprawach, wynikających ze stosunków urzędowych, na żądanie stron obu;
c) ustalanie, w charakterze sądu polubownego, na żądanie stron obu, wysokości wynagrodzenia za daną czynność, na podstawie obowiązującej taksy notarjalnej;
d) organizowanie aplikacji notarjalnej i czuwanie

nad tem, aby w sposób należyty była odbywana;

e) rozjemstwo polubowne pomiędzy notarjuszami, substytutami i aplikantami notarjalnemi, na tle wykonywania obowiązków urzędowych, o ile nie jest naruszony interes publiczny;

f) wyznaczanie, na żądanie strony, która należycie stwierdziła swoją niezamożność, notarjusza do załatwienia pewnej czynności, bez pobrania lub z obniżeniem wynagrodzenia;

g) opracowanie projektów regulaminów wewnętrznych rady i zgromadzenia izby;

h) zarządzanie i rozrządzanie majątkiem izby notarjalnej, ściąganie od członków składek na potrzeby izby i wystawianie w tym celu nakazów płatniczych, które stanowić będą tytuł egzekucyjny; klauzulę wykonalności nadaje tytułowi sąd grodzki, w którego okręgu notarjusz ma siedzibę;

i) zwoływanie zgromadzeń izby i wykonywanie uchwał zgromadzeń izby.

Art. 39. Do ważności uchwał rady notarjalnej potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków, łącznie z prezesem lub wiceprezesem. Członkowie rady notarjalnej nie mogą wstrzymywać się od głosowania.

Art. 40. Rada notarjalna ma prawo używać pieczęci urzędowej.

ROZDZIAŁ IV.

Nadzór nad notarjuszami. Odpowiedzialność notarjuszów.

Art. 41. Rada notarjalna wykonywa nadzór nad notarjuszami przez odbywanie za pośrednictwem delegowanych w tym celu notarjuszów rewizji ich czynności urzędowych.

Do wykonywania rewizji rada deleguje bądź jednego ze swoich członków, bądź notarjusza nie należącego do rady.

Rewizje zwyczajne dokonywane są perjodycznie w ten sposób, aby czynności wszystkich notarjuszów uległy rewizji w ciągu lat sześciu.

Rewizje nadzwyczajne dokonywane są w miarę potrzeby.

Z każdej rewizji sporządza się dokładny protokół.

Art. 42. Rada notarjalna przesyła w ciągu dwóch miesięcy od daty ukończenia rewizji odpis protokółu prezesowi sądu okręgowego. Zawiadamia go również o środkach, zastosowanych lub zamierzonych celem usunięcia zauważonych uchybień.

Art. 43. Prezesowi sądu okręgowego służy prawo nadzoru nad działalnością notarjuszów danego orkęgu sądowego. W razie potrzeby może osobiście lub przez delegowanego sędziego dokonywać rewizji czynności notarjuszów.

Art. 44. Prezesowi sądu apelacyjnego służy prawo nadzoru nad miejscową izbą i radą notarjalną. W razie potrzeby może osobiście lub przez delegowanego sędziego przeglądać akta i kontrolować działalność organów samorządu notarjalnego.

Art. 45. Ministrowi Sprawiedliwości służy prawo nadzoru zwierzchniego nad notarjuszami, izbami i radami notarjalnemi w całem Państwie.

Minister Sprawiedliwości uchyla sprzeczne z ustawą uchwały lub zarządzenia rady notarjalnej, w razie zaś rażących uchybień może rozwiązać radę.

Art. 46. W razie rozwiązania rady notarjalnej, Minister Sprawiedliwości przekazuje kolegjum administracyjnemu sądu apelacyjnego tymczasowe pełnienie obowiązków rady i poleca mu przeprowadzenie w ciągu trzech miesięcy od dnia jej rozwiązania wyborów do nowej rady.

Po rozwiązaniu rady na zgromadzeniu izby przewodniczy prezes sądu apelacyjnego.

Art. 47. Notarjusz ponosi odpowiedzialność za szkody, wyrządzone przy pełnieniu obowiązków urzędowych wskutek winy, zaniedbania lub nieumiejętności własnej lub swego zastępcy.

Przepis ten ma odpowiednie zastosowanie do osób, pełniących czasowo obowiązki notarjusza i do substytutów notarjalnych w wypadku, gdy wyznaczeni zostali do zastępstwa bez zgody zastępowanego notarjusza.

Roszczenie przedawnia się z upływem lat trzech od dnia, gdy poszkodowany powziął wiadomość o wyrządzonej mu szkodzie.

ROZDZIAŁ V.

Sądownictwo dyscyplinarne.

Art. 48. Za przewinienie służbowe oraz wykroczenie przeciwko powadze urzędu notarjusz odpowiada przed sądem dyscyplinarnym.

Art. 49. Kary dyscyplinarne są następujące:

a) nagana;

b) grzywna do dziesięciu tysięcy złotych;

c) wydalenie ze służby.

Grzywna może być wymierzona również łącznie z karą nagany.

Na wniosek skazanego na karę nagany lub grzywny albo łącznie na obie te kary, sąd dyscyplinarny może orzec wykreślenie kary z wykazu służbowego, jeżeli w ciągu lat pięciu po uprawomocnieniu się wyroku postępowanie skazanego było nienaganne.

Art. 50. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są sądy następujące:

a) w pierwszej instancji sąd dyscyplinarny okręgu apelacyjnego, orzekający w składzie dwóch sędziów apelacyjnych, z których jeden przewodniczy, oraz jednego notarjusza, wydelegowanego przez radę notarjalną;

b) w drugiej instancji sąd dyscyplinarny wyższy, orzekający w składzie dwóch sędziów Sądu Najwyższego, z których jeden przewodniczy,

oraz jednego notarjusza wydelegowanego przez radę notarjalną w Warszawie.

Art. 51. Obwiniony może przybrać obrońcę z pośród notarjuszów lub adwokatów.

Zrzeczenie się urzędu przez notarjusza po wszczęciu postępowania dyscyplinarnego nie ma wpływu na dalszy bieg postępowania.

Art. 52. Po uprawomocnieniu się wyroku, przewodniczący sądu pierwszej instancji przesyła odpis z uzasadnieniem radzie notarjalnej oraz prezesowi sądu okręgowego.

Wykonanie kary grzywnyy należy do prezesa sądu okręgowego.

Ar. 53. O ile rozdział niniejszy nie zawiera odmiennych postanowień, do notarjuszów mają odpowiednie zastosowanie przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych o odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i o zawieszeniu ich w czynnościach służbowych.

DZIAŁ II.

CZYNNOŚCI NOTARJALNE.

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

Art. 54. Nie wolno notarjuszowi dokonywać czynności, sprzeciwiających się prawu, porządkowi publicznemu lub dobrym obyczajom.

Art. 55. Nie wolno notarjuszowi sporządzać czynności, które dotyczą:

a) samego notarjusza;
b) jego żony;
c) krewnych lub powinowatych notarjusza w linji prostej bez ograniczenia stopnia, w linji zaś bocznej do drugiego stopnia włącznie;
d) osób będących pod opieką lub kuratelą notarjusza;
e) osób, związanych z notarjuszem przez przysposobienie.

Ograniczenia, wymienione pod lit. b) c), trwają i po ustaniu małżeństwa notarjusza.

Zakaz ten obowiązuje również zastępcę notarjusza względem osób, pozostających w stosunku w ust 1 oznaczonym, bądź do zastępowanego notarjusza, bądź do samego zastępcy.

Art. 56. Jeżeli notarjusz odmówi sporządzenia czynności, osoba interesowana może założyć w terminie dwutygodniowym skargę do sądu okręgowego, według miejsca urzędowania notarjusza.

Skargę tę wnosi się bądź do notarjusza, bądź wprost do sądu okręgowego.

Sąd okręgowy orzeka postanowieniem.

Od postanowienia sądu okręgowego służy zażalenie do sądu apelacyjnego.

Art. 57. O ile ustawy inaczej nie stanowią, notarjusz winien zachować w tajemnicy wiadomości, które doszły do niego z powodu wykonywania czynności urzędowych.

Wiadomości o swoich czynnościach notarjusz może udzielić jedynie osobom, które mają prawo otrzymywać odpisy dokumentów, stwierdzających te czynności.

Od zachowania tajemnicy urzędowej przy zeznawaniu w charakterze świadka w sprawie cywilnej, może zwolnić notarjusza władza nadzorcza.

Art. 58. Językiem urzędowania notarjusza jest język polski.

W rozporządzeniach ostatniej woli oświadczenie testatora może być, na wyraźne żądanie zeznającego, o czem zaznacza się w akcie, spisane w języku obcym, notarjuszowi znanym. Do aktu tego notarjusz dołącza przekład na język polski.

We wszystkich innych czynnościach wolno notarjuszowi, na żądanie strony, dołączyć do tekstu polskiego przekład na język obcy, notarjuszowi znany.

Przepisy o języku urzędowania notarjusza w niektórych okręgach sądowych mieszczą w sobie oddzielne ustawy.

Art. 59. Przy sporządzaniu czynności notarjusz powinien stwierdzić tożsamość osób stawających. *Jeżeli osoby te nie są notarjuszowi znane osobiście, notarjusz obowiązany jest stwierdzić, w jaki sposób o ich tożsamości się przekonał*).*

Nie wolno notarjuszowi dokonać czynności notarjalnej, o ile się przekona, że stawający nie ma zdolności do działań prawnych.

Art. 60. Przy czynnościach, w których bierze udział osoba, nieumiejąca lub niemogąca się podpisać, niewidoma, głucha, niema lub głuchoniema, konieczna jest obecność przynajmniej jednego świadka.

Art. 61. Świadkiem może być być osoba pełnoletnia, umiejąca czytać i pisać po polsku, znana notarjuszowi osobiście.

Nie może być świadkiem:

a) niewidomy, głuchy, niemy, głuchoniemy oraz niezdolny do działania;
b) pracownik kancelarji notarjusza oraz służba domowa notarjusza;
c) osoba, będąca z notarjuszem w stosunku który nie pozwala mu w jej imieniu ani na jej rzecz sporządzać czynności.

Nie może być świadkiem poszczególnej czynności osoba, będąca z zawierającymi czynność lub z osobami, na których rzecz czynność się zawiera, w stosunku, który nie pozwala notarjuszowi w jej imieniu ani na jej rzecz sporządzać czynności.

Art. 62. Głuchy, umiejący czytać, sam odczytuje pismo, zawierające czynność, i oznajmia notarjuszowi, że czynność jest zgodna z jego wolą, o ile zaś może pisać, podpisując, zaznacza własnoręcznie, że czynność jest zgodna z jego wolą.

---

*) Zdanie, wydrukowane kursywą, dodane zostało na wniosek Komitetu Redakcyjnego.

Gdy w czynności bierze udział głuchy lub głuchoniemy, nieumiejący czytać i pisać, oprócz świadka powinna być przy czynności osoba, która może się z głuchym porozumieć. Osoba ta poda głuchemu czynność szczegółowo do wiadomości, poczem głuchy powinien oznajmić notarjuszowi, że czynność jest zgodna z jego wolą.

Gdy w czynności bierze udział niewidomy, może że przyprowadzić osobę zaufaną, do której mają odpowiednie zastosowanie przepisy ust. 2.

Art. 63. Niemy lub głuchoniemy, umiejący czytać i pisać, powinien sam pismo, zawierające czynność, przeczytać i podpisując, zaznaczyć własnoręcznie, że czynność jest zgodna z jego wolą.

Art. 64. Notarjusz obowiązany jest, zapomocą pytań, nie będących w związku z czynnością, przekonać się, czy biorący udział w czynności głuchy, niemy lub głuchoniemy pojmuje znaczenie czynionych mu znaków.

Art. 65. Jeżeli biorący udział w czynności nie zna języka polskiego i do czynności nie jest dołączony przekład na inny znany mu język, notarjusz może przetłumaczyć pismo, zawierające czynność, ustnie na znany biorącemu udział w czynności i notarjuszowi język obcy lub też biorącemu udział może asystować obrany przez niego tłumacz. W braku takiego tłumacza, powinien być zawezwany tłumacz przysięgły.

O zachowaniu warunków art. 62, 63, 64 i 65 w piśmie, zawierającem czynność, czyni się wzmianka.

Art. 66. Jeżeli biorący udział w czynności może położyć podpis jedynie w alfabecie notarjuszowi nieznanym, należy przywołać wiarogodną osobę, znającą ten alfabet, celem odczytania i stwierdzenia podpisu.

Art. 67. Na każdem piśmie, stwierdzającem dokonaną czynność, powinien być wymieniony numer, pod którym czynność do repertorjum wciągnięto.

Art. 68. Wszystkie akty i inne pisma notarjalne, o ile ustawy inaczej nie stanowią, mogą być sporządzane na maszynie do pisania. Wolno również używać formularzy drukowanych.

Art. 69. Wszystkie akty i inne pisma notarjalne pisze się pismem czytelnem, bez skróceń; żadne skrobanie ani wywabianie nie może mieć miejsca; poprawki i dopiski powinny być w końcu przytoczone dokładnie; dłuższe dopiski mogą być umieszczone w końcu; zbyteczne wyrazy albo ich części mogą być przekreślone tylko w ten sposób, aby można było odczytać, co przekreślone zostało; wszystko, co zostało przekreślone, będzie w końcu dokładnie przytoczone, lecz, w wypadku przekreślenia całego wiersza, wystarczy nadmienić, że cały wiersz, z oznaczeniem kolejnej liczby tegoż, został przekreślony.

Art. 70. Notarjusz pobiera opłaty państwowe i komunalne oraz od każdej czynności wynagrodzenie dla siebie, stosownie do przepisów obowiązujących.

Notarjusz ma prawo wymagać, aby przed ukończeniem czynności złożone mu były wszystkie opłaty i przypadające na jego rzecz wynagrodzenie.

Strony stawające odpowiadają wobec notarjusza za przypadające mu wynagrodzenie solidarnie.

Przed uiszczeniem wszystkich należności, notarjusz nie jest obowiązany do wydania wypisów, odpisów lub złożonych dokumentów.

Art. 71. Notarjusz obowiązany jest na każdem piśmie, zawierającem czynność, wymienić wysokość pobranych opłat i wynagrodzenia.

Art. 72. Notarjusz wykonywa czynności, zlecone mu ustawami, a w szczególności: sporządza akty notarjalne, uwierzytelnia podpisy i zgodność odpisów, wydaje wypisy, odpisy i wyciągi, spisuje protokuły, protestuje weksle, czeki i inne dokumenty, przyjmuje dokumenty na przechowanie.

ROZDZIAŁ II.

Akty notarjalne.

Art. 73. Notarjusz spisuje akt notarjalny, gdy strony powinny lub chcą nadać czynności prawnej formę urzędową.

Art. 74. Akty powinny być zredagowane językiem prostym, ogólnie zrozumiałym.

Notarjusz powinien udzielać stronom wszelkich potrzebnych objaśnień, dotyczących strony prawnej aktu, na każde ich żądanie a nawet z własnej inicjatywy, o ile uważać to będzie za potrzebne.

Art. 75. Akt notarjalny zawiera:

a) 1. miejsce sporządzenia aktu;

2. dzień, miesiąc i rok sporządzenia aktu, a w razie potrzeby lub na żądanie strony, godzinę i minutę rozpoczęcia i podpisania aktu;

3. imię, nazwisko i miejsce urzędowania notarjusza, gdy zaś akt sporządził zastępca, nadto imię i nazwisko zastępcy;

4. imię, nazwisko i miejsce zamieszkania stron stawających, jak również osób do aktu przywołanych;

b) oświadczenia stron, z powołaniem się, w razie potrzeby, na dołączone przy akcie dokumenty;

c) stwierdzenie, że akt został odczytany, przyjęty i podpisany;

d) podpisy stron stawających, jak również osób do aktu przywołanych;

e) podpis notarjusza.

Załączniki, dołączone do aktu notarjalnego, jeżeli zostały przy akcie odczytane i podpisane przez osoby, które akt podpisały, mają powagę aktu notarjalnego.

Notarjusz z tytułu urzędu stwierdza części aktu, wymienione pod lit. a), c) d) i e) oraz złożenie przy akcie wskazanych w nim załączników.

Pozatem (lit. b) notarjusz spisuje tylko oświadczenia stron stawających.

A r t. 76. Jeżeli w akcie bierze udział osoba niepiśmienna lub niemogąca się podpisać, notarjusz stwierdza, że osoba ta aktu nie podpisała i podaje, z jakich powodów.

A r t. 77. Akty pisze się na oddzielnych arkuszach. Sumy i daty będą, każda przynajmniej raz jeden, pisane całkowicie literami, wszakże przy powoływaniu się na inny dokument urzędowy można datę jego i numer wypisać liczbami.

A r t. 78. Przed podpisaniem akt odczytany będzie przez notarjusza lub w jego obecności. Przy czytaniu aktu notarjusz powinien się przekonać, że stawający dokładnie rozumieją jego treść i znaczenie.

Na żądanie odczytane będą również dołączone przy akcie załączniki.

A r t. 79. Akt, sporządzony z obrazą przepisów art. 55, 58, ust. 1, 60, 61, 75 ust. 1 lit. e), nie ma mocy aktu notarjalnego.

ROZDZIAŁ III.

Wypisy, odpisy, wyciągi.

A r t. 80. Notarjusz wydaje wypis aktu stronom stawającym albo tym, dla których prawo otrzymania wypisu zastrzeżono lub ich następcom prawnym, każdej osobie tylko po jednym wypisie, chyba, że w akcie postanowiono inaczej.

Pozatem wypis może być wydany za zgodą stron lub na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego, w którego okręgu notarjusz urzęduje. W tym wypadku wypis wciąga się do repertorjum pod oddzielnym numerem.

A r t. 81. W nagłówku notarjusz zaznacza, że dokument wydawany jest wypisem. Wypis powinien być dosłownem powtórzeniem oryginału, lecz poprawek, przekreśleń, znajdujących się w oryginale, w wypisie zamieszczać nie należy. W końcu wypisu zaznacza się, komu i kiedy wypis się wydaje. Wypis będzie przez notarjusza podpisany, z wyciśnięciem pieczęci. Wypis, mający więcej niż jeden arkusz, będzie policzbowany i przesznurowany. Do wypisu mogą być, na żądanie strony, dołączone odpisy załączników.

A r t. 82. Odpisy aktu mogą być wydawane w dowolnej ilości egzemplarzy, na tych samych zasadach, na jakich wydaje się wypisy. Przepisy art. 81 stosuje się odpowiednio i do odpisów. Odpisy wciąga się do repertorjum pod oddzielnym numerem.

Na żądanie osób, mających prawo do otrzymania odpisu, albo na podstawie postanowienia sądu, notarjusz wydaje odpis aktu, zawierający w sobie wszystkie poprawki, przekreślenia i inne cechy szczególne oryginału.

A r t. 83. Osobie, uprawnionej do otrzymywania odpisów, notarjusz, na jej żądanie, wydaje wyciągi z aktu, zawierające dosłowne brzmienie pewnego ustępu. Wyciąg ten notarjusz wciąga do repertorjum tak samo, jak i odpis.

ROZDZIAŁ IV.

Poświadczenia.

A r t. 84. Notarjusz poświadcza:

1) własnoręczność podpisu;
2) zgodność odpisu;
3) czas okazania dokumentu;
4) pozostawanie osoby przy życiu;
5) stawiennictwo lub niestawiennictwo osoby.

A r t. 85. Każde poświadczenie zawierać będzie oznaczenie dnia, a na żądanie strony i godziny dopełnienia czynności, podpis notarjusza i wyciśnięcie pieczęci. Jeżeli poświadczony dokument zawiera więcej niż jeden arkusz, będzie policzbowany i przesznurowany.

1. Poświadczenie własnoręczności podpisu.

A r t. 86. Notarjusz poświadcza podpis, jeżeli treść dokumentu nie sprzeciwia się porządkowi publicznemu lub dobrym obyczajom.

Notarjusz poświadcza podpis, położony w jego obecności lub uznany przez osobę, która podpis położyła, za własnoręczny.

2. Poświadczenie zgodności odpisu.

A r t. 87. Notarjusz poświadcza zgodność odpisu z okazanym mu dokumentem lub jego częścią.

O ile dokument okazany zawiera jakie cechy szczególne (dopiski, poprawki), notarjusz stwierdza to w poświadczeniu.

3. Poświadczenie czasu okazania dokumentu.

A r t. 88. Notarjusz poświadcza na dokumencie dzień, a na żądanie strony także godzinę i minutę okazania mu dokumentu.

W poświadczeniu notarjusz wymienia imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która dokument okazała.

4. Poświadczenie pozostawania osoby przy życiu.

A r t. 89. W poświadczeniu pozastawania przy życiu notarjusz wymienia imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby stawającej, dzień, godzinę i minutę stawiennictwa. Notarjusz powinien przytem stwierdzić tożsamość osoby stawającej.

5. Poświadczenie stawiennictwa lub niestawiennictwa osoby.

A r t. 90. Strona, okazująca dowód, że wezwała stronę przeciwną przed notarjusza lub została przez nią wezwana dla stawienia się przed nim do czynności notarjalnej, bądź że obowiązek stawiennictwa do czynności notarjalnej bez potrzeby wzywania wypływa z umowy, może żądać poświadczenia swego stawiennictwa lub niestawiennictwa strony przeciwnej.

W poświadczeniu notarjusz zamieszcza wzmiankę o okazanym dokumencie, stwierdza stawiennictwo strony, która tego stwierdzenia żąda, wymienia jej imię, nazwisko i miejsce zamieszkania, wskazuje przeciąg czasu, w którym taż osoba oczekiwała przybycia strony

przeciwnej, nadto stwierdza stawiennictwo lub niestawiennictwo tej ostatniej. Poświadczenie może być napisane na pomienionym dokumencie lub oddzielnie.

ROZDZIAŁ V.

Doręczenie zawiadomień.

Art. 91. Na żądanie strony notarjusz doręcza na piśmie jej oświadczenia, mogące mieć skutki prawne, wskazanej przez nią stronie przeciwnej.

Żądający doręczenia wręcza lub przesyła notarjuszowi podpisaną przez siebie treść oświadczenia.

Doręczenie oświadczenia następuje w miejscu wskazanem, przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego, dotyczących doręczania pism procesowych.

O dopełnionej czynności notarjusz spisuje protokół. W razie jeżeli strona przeciwna wręczy odpowiedź i protokół podpisze, notarjusz zamieszcza odpowiedź w protokóle.

Notarjusz wydaje zaświadczenie o doręczeniu, w którem zamieszcza odpowiedź, gdy była udzielona sposób powyższy.

Na wyraźne żądanie osoby, żądającej doręczenia, notarjusz może również dokonać doręczenia za pośrednictwem poczty, listem poleconym. W tym wypadku protokół obejmuje treść uczynionego doręczenia i wzmiankę o przesłaniu go listem poleconym.

Art. 92. Przy dokonywaniu doręczenia notarjusz może posługiwać się swoimi pracownikami, którym prezes sądu okręgowego na wniosek notarjusza nada do tego upoważnienie.

ROZDZIAŁ VI.

Protokóły.

Art. 93. Notarjusz spisuje protokóły walnych zgromadzeń spółek akcyjnych i innych osób prawnych w wypadkach, ustawą przepisanych, oraz na żądanie, protokóły zgromadzeń i innych władz osób prawnych. Protokół zawiera oznaczenie daty i miejsca zgromadzenia lub zebrania i zapadłe uchwały, a nadto stwierdza okoliczności, w przepisach obowiązujących przewidziane, a na żądanie również i przebieg obrad. Załączona do protokółu lista obecności, podpisana przez przewodniczącego, może zastąpić wymienienie osób stawających. Protokół podpisują przewodniczący zebrania i notarjusz.

Art. 94. Poza tem, celem stwierdzenia przebiegu pewnych czynności, notarjusz spisuje protokóły i w innych wypadkach, obowiązującemi przepisami przewidzianych.

ROZDZIAŁ VII.

Protesty.

Art. 95. Przy protestowaniu weksli, czeków, warrantów i innych dokumentów notarjusz stosuje przepisy ustaw właściwych.

ROZDZIAŁ VIII.

Przyjmowanie dokumentów, pieniędzy lub papierów wartościowych na przechowanie.

Art. 96. Notarjusz przyjmuje na przechowanie wszelkiego rodzaju dokumenty, nawet w kopertach zamkniętych. W tym przypadku koperta powinna być zapieczętowana i opatrzona podpisem składającego.

Z odbioru dokumentu notarjusz spisuje protokół i wydaje pokwitowanie, w którem wymienia datę przyjęcia, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, która dokument składa, oraz, gdy dokument złożony został w zamkniętej kopercie, — cechy zewnętrzne koperty. Nadto protokół zawiera wzmiankę, komu dokument ma być wydany.

Art. 97. Dokument, przyjęty na przechowanie, wydaje się osobie, w nim wymienionej lub jej następcy prawnemu, za pokwitowaniem w repertorjum.

Art. 98. Notarjusz, w związku z czynnością, w jego kancelarji dokonaną, ma prawo przyjąć na przechowanie pieniądze w walucie polskiej lub zagranicznej albo papiery wartościowe, celem wydania ich osobie, przez składającego wskazanej, w terminie nie dłuższym nad miesięczny.

Z odbioru depozytu notarjusz spisuje protokół, w którem wymienia datę przyjęcia, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby składającej, tudzież datę mającego nastąpić wydania oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, mającej depozyt otrzymać.

Art. 99. Depozyt, przyjęty przez notarjusza, wydaje się osobie przy złożeniu wskazanej lub jej następcy prawnemu. W razie zaś jeżeli osoba ta do terminu oznaczonego po odbiór się nie zgłosi, notarjusz następnego dnia powszedniego składa przedmiot do depozytu sądowego.

ROZDZIAŁ IX.

Inne czynności notarjusza.

Art. 100. Inne czynności notarjalne, ustawą niniejszą nieprzewidziane, notarjusz wykonywa z zachowaniem przepisów właściwych ustaw, a w braku takich przepisów szczegółowych, — z odpowiedniem zastosowaniem przepisów niniejszej ustawy.

ROZDZIAŁ X.

Przechowywanie akt.

Art. 101. Notarjusz przechowuje u siebie oryginały akt i protokółów oraz odpisy dokonanych protestów.

Nie później niż po upływie każdego roku kalendarzowego powyższe oryginały akt i protokółów oprawione będą w porządku chronologicznym w jeden lub kilka zeszytów, a każdy zeszyt będzie policzbowany.

Odpisy protestów będą w porządku chronologicznym przechowywane w oddzielnych teczkach.

Dokumenty oraz pieniądze i papiery wartościowe, oddane na przechowanie, notarjusz przechowuje oddzielnie.

Art. 102. Po ustaniu urzędowania notarjusza, akta jego i księgi, jak również złożone do przechowania dokumenty, oddane będą do archiwum notarjalnego; pieniądze i papiery wartościowe wniesione będą do depozytu sądowego. Rada notarjalna deleguje w tym celu jednego z notarjuszów lub substytutów notarjalnych swojego okręgu.

Art. 103. Archiwum notarjalne znajduje się przy każdym sądzie okręgowym, i pozostaje pod bezpośrednim zarządem sekretarza sądu.

Sekretarz wydaje z akt złożonych w archiwum wypisy, odpisy i wyciągi, na tych samych zasadach, na jakich wydaje je notarjusz. Używa pieczęci z napisem „archiwum notarjalne przy sądzie okręgowym w...“

Art. 104. Notarjusz przechowuje u siebie akta i księgi z okresu ostatnich pięciu lat, z okresu zaś wcześniejszego może je odesłać do archiwum notarjalnego. Nie odsyła jednak dokumentów, przyjętych na przechowanie.

Art. 105. Po ustaniu urzędowania notarjusza, następca jego w urzędowaniu może, za zgodą rady notarjalnej, uzyskać od prezesa sądu okręgowego zezwolenie na oddanie mu do przechowania akt jego poprzednika.

ROZDZIAŁ XI.

Księgi notarjusza.

Art. 106. Notarjusz prowadzi:
a) repertorjum;
b) księgę protestów;
c) skorowidz alfabetyczny;
d) księgę depozytów;
e) księgę przychodów i rozchodów.

Art. 107. Do repertorjum notarjusz wciąga w porządku chronologicznym wszystkie dopełnione czynności notarjalne, z wyjątkiem protestów.

Do repertorjum wpisuje się:
a) numer bieżący od początku roku kalendarzowego;
b) datę czynności;
c) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania strony stawającej, gdy zaś do czynności stawał pełnomocnik, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania mocodawcy;
d) krótką treść czynności;
e) oznaczenie wartości przedmiotu;
f) pobrane opłaty państwowe i samorządowe, każdą opłatę oddzielnie;
g) wskazanie należności notarjuszowi przypadającej i wymienienie należności przez niego pobranej;
h) pokwitowanie z odbioru dokumentu przez stronę lub stwierdzenie wydania.

Art. 108. Wciągnięcie do repertorjum następuje niezwłocznie po ukończeniu każdej czynności.

Art. 109. Repertorjum zaczyna się co rok od numeru pierwszego. Będzie ono prowadzone według jednolitej formy, ustalonej przez Ministra Sprawiedliwości. Repertorjum podpisuje na ostatniej karcie prezes miejscowej rady notarjalnej.

Notarjuszowi wolno założyć nowy tom repertorjum dopiero wtedy, gdy skończył tom poprzedni.

Art. 110. Księgę protestów notarjusz prowadzi przy odpowiedniem zastosowaniu przepisów o prowadzeniu repertorjum, z uwzględnieniem przepisów właściwych ustaw.

Art. 111. Skorowidz alfabetyczny może być prowadzony w formie kartoteki.

Art. 112. Do księgi depozytów wpisuje się:
a) numer bieżący;
b) datę złożenia dokumentu, pieniędzy lub papierów wartościowych;
c) numer repertorjum;
d) imię, nazwisko i miejsce zamieszkania osoby, składającej dokument, pieniądze lub papiery wartościowe;
e) krótkie oznaczenie dokumentu albo wymienienie oddanych do przechowania pieniędzy lub papierów wartościowych;
f) datę, wyznaczoną do odebrania pieniędzy lub papierów wartościowych;
g) pokwitowanie z odbioru depozytu.

Art. 113. Księgę przychodów i rozchodów notarjusz prowadzi według wzoru, ustalonego przez Ministra Sprawiedliwości.

PRZEPISY PRZECHODNIE.

ROZDZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

Art. 114. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy o organizacji notarjatu oraz unormowane w niniejszej ustawie przepisy o czynnościach notarjusza.

W szczególności moc obowiązującą tracą:

a) ustawa notarjalna z r. 1866 (t. XVI, cz. I Zwodu Praw), dekret Rady Regencyjnej w przedmiocie przepisów tymczasowych o notarjacie z dnia 3 lipca r. 1918 (Dz. Pr. Król. Pol. Nr. 7, poz. 16), ustawa o zmianie niektórych postanowień ustawy notarjalnej, obowiązującej w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie z dnia 5 lipca r. 1926 (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 414);

b) ustawa notarjalna z dnia 25 lipca r. 1871 (Dz. u. p. austr. Nr. 75), ustawa z dnia 25 grudnia r. 1876 (Dz. u. p. austr. z r. 1877, Nr. 3), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października r.

1854 (Dz. u. p. austr. Nr. 266), ustawa o postępowaniu dyscyplinarnem w stosunku do urzędników sądowych z dnia 21 maja r. 1868 (Dz. u. p. austr. Nr. 46);

c) 1. art. 77 — 86 i art. 89 — 103 ustawy o sądownictwie niespornem z dnia 21 września r. 1899 (Zb. ust. prusk. 1899, str. 249), rozporządzenie Ministra b. dzielnicy pruskiej w przedmiocie zmiany przepisów o notarjacie w b. dzielnicy pruskiej z dnia 8 października r. 1921 (Dz. Ust. Nr. 83, poz. 592), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie zmiany niektórych postanowień o notarjacie w górnośląskiej części Województwa Śląskiego z dnia 19 lipca r. 1922 (Dz. Ust., Nr. 59, poz. 530);

2. ustawa o postępowaniu dyscyplinarnem przeciw sędziom z dnia 7 maja r. 1851 i 26 marca r. 1856 (Zb. ust. prusk., 1851, str. 218; 1856, str. 201), ustawa z dnia 9 kwietnia r. 1879, dotycząca zmiany postanowień ustaw dyscyplinarnych (Zb. ust. prusk., 1879, str. 345), o ile przepisy te dotyczą notarjuszów;

3. rozdział X ustawy o sprawach sądownictwa niespornego z dnia 20 maja r. 1898 (Dz. Ust. Rzeszy, 1898, str. 771) i art. 31—65 ustawy o sądownictwie niespornem z dnia 21 września r. 1899 (Zb. ust. prusk., 1899, str. 249), o ile przepisy te dotyczą czynności notarjusza, unormowanych w niniejszej ustawie.

A r t. 115. Przepisy poszczególnych ustaw, wymagających do ważności aktu prawnego czynności notarjusza, pozostają w mocy.

A r t. 116. Notarjusze, zamianowani przed wejściem niniejszej ustawy w życie, stają się notarjuszami w rozumieniu tej ustawy.

A r t. 117. Rozporządzenie, art. 2 niniejszej ustawy przewidziane, Minister Sprawiedliwości wyda nie później niż w ciągu roku od wejścia tej ustawy w życie.

W miejscowościach, w których liczba notarjuszów, rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości oznaczona jest niższa niż liczba notarjuszów, funkcjonujących przed wprowadzeniem tej ustawy w życie, nowe mianowania notarjuszów nastąpią dopiero wówczas, gdy liczba notarjuszów w danej miejscowości spadnie poniżej liczby, oznaczonej w rozporządzeniu.

A r t. 118. Nie później niż po upływie miesiąca od dnia wejścia w życie tej ustawy odbędą się pierwsze zgromadzenia izb notarjalnych.

Zgromadzenie zwołuje prezes sądu apelacyjnego i na niem przewodniczący, w okręgu zaś sądu apelacyjnego w Krakowie — dotychczasowy prezes Izby Notarjalnej w Krakowie, a w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie — dotychczasowy prezes Izby Notarjalnej we Lwowie.

A r t. 119. W ciągu lat dziesięciu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości może również mianować notarjuszem osobę, która zajmowała przynajmniej w ciągu lat pięciu stanowisko sędziego lub prokuratora albo stanowisko urzędnika referendarskiego w Ministerstwie Sprawiedliwości lub Prokuratorji Generalnej R. P. Ogólna liczba dokonanych w ten sposób mianowań nie może jednak przekraczać dla okręgu każdego sądu apelacyjnego jednej dziesiątej części przeciętnej liczby mianowań z ostatniego trzechlecia.

A r t. 120. Do spraw dyscyplinarnych, wszczętych przeciwko notarjuszom przed wejściem w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

ROZDZIAŁ II.

Przepisy szczególne dla okręgów sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

A r t. 121. W ciągu lat trzech od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, Minister Sprawiedliwości może mianować notarjuszem i takiego kandydata, który, posiadając inne warunki art. 10 tej ustawy, nie odbył jeszcze dwuletniej aplikacji notarjalnej i nie został wciągnięty na listę substytutów notarjalnych.

A r t. 122. W ciągu lat trzech od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy notarjusz może również zyskiwać upoważnienia do zastępowania go podczas urlopu albo choroby przez osobę, która w ciągu ostatnich lat trzech przed wejściem tej ustawy w życie pełniła zastępczo obowiązki notarjusza. Jeżeli osoba ta w okresie czasu od przywrócenia sądownictwa polskiego złożyła egzamin na notarjusza, prawo do zastępowania służy jej dożywotnio.

A r t. 123. Notarjusze dzielą się na:

a) urzędujących przy wydziale hipotecznym sądu okręgowego, mających kancelarję w gmachu, w którym się mieści tenże wydział i korzystających z prawa sporządzania czynności w księgach hipotecznych tegoż wydziału;

b) urzędujących przy wydziale hipotecznym sądu grodzkiego, korzystających z prawa sporządzania czynności w aktach lub księgach hipotecznych tegoż wydziału.

A r t. 124. Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona, w przedmiocie testamentów, stosuje się następujące przepisy szczególne:

a) testamenty publiczne i nieogłoszone testamenty mistyczne przechowuje się oddzielnie i nie oprawia się wraz z innemi aktami;

b) na żądanie testatora notarjusz zwraca testatorowi oryginał testamentu publicznego lub testament mistyczny wraz z aktem nadpisu, o czem spisuje się odpowiedni protokół;

c) po otrzymaniu wiadomości o śmierci testatora notarjusz przesyła złożony u niego na przechowanie testament własnoręczny albo mistyczny prezesowi sądu okręgowego, celem ogłoszenia testamentu;

d) wypis aktu testamentu publicznego albo aktu nadpisu na testamencie mistycznym notarjusz za życia testatora wydaje tylko testatorowi. Po śmierci testatora oraz po ogłoszeniu testamentu własnoręcznego

lub mistycznego, notarjusz wypis testamentu publicznego lub mistycznego albo odpis testamentu własnoręcznego wydaje każdemu z zapisobierców albo spadkobierców zmarłego;

e) testamentów nie przesyła się do archiwum w terminach, wskazanych w art. 104.

Art. 125. Na obszarze mocy obowiązującej Kodeksu Napoleona, jeżeli strona nie umie albo nie może się podpisać na dokumencie prywatnym, podpisuje się za nią, na jej żądanie, inna osoba, odpowiadająca warunkom, wymaganym od świadka (art. 61).

Osoba ta kładzie swój podpis w obecności notarjusza i przy podpisie zaznacza, że podpisuje się na żądanie nieumiejącego lub niemogącego się podpisać.

Notarjusz przy poświadczeniu stwierdza, że podpis położony został w jego obecności, na żądanie nieumiejącego lub niemogącego się podpisać.

Przepis ten nie stosuje się do nieumiejących albo niemogących się podpisać, jeżeli są głusi, głuchoniemi albo niewidomi.

Art. 126. Umowy o przejście lub ograniczenie prawa własności do nieruchomości powinny być, pod nieważnością samej umowy, sporządzane w formie aktu notarjalnego.

Art. 127. Na obszarze mocy obowiązującej t. X, cz. 1 Zwodu Praw notarjusz na żądanie stron poświadcza zgłoszenie do oblaty obligów pożyczkowych, zarówno po ich sporządzeniu, jak i po upływie ich terminu (Ustawy cywilne, wyd. r. 1914, art. 2036, 2056), pełnomocnictw, umów dzierżawy i najmu nieruchomości, umów o pracę, o przedsiębiorstwo robót, o dostawę i innych.

Zgłoszenie dokumentu do oblaty notarjusz poświadcza na samym dokumencie, wymieniając osoby, które w poświadczeniu uczestniczyły, i stwierdza przytem ich tożsamość oraz zdolność prawną.

Art. 128. Kaucje notarjalne będą na żądanie notarjuszom zwrócone lub wykreślone z ksiąg hipotecznych, o ile w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy nie będą co do nich zgłoszone pretensje.

ROZDZIAŁ III.

Przepisy szczególne dla okręgów sądów apelacyjnych w Krakowie i Lwowie oraz sądu okręgowego w Cieszynie.

Art. 129. Pozostają w mocy: rozdziaał XIII ustawy notarjalnej z dnia 21 maja r. 1855 (Dz. u. p. austr. Nr. 94), rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 maja r. 1860 (Dz. u. p. austr. Nr. 120), ustawa o konieczności spisywania aktów notarjalnych w niektórych czynnościach prawnych z dnia 25 lipca r. 1871 (Dz. u. p. austr. Nr. 76).

Art. 130. Przy sporządzaniu umowy dziedziczenia i przy sporządzaniu albo przyjmowaniu rozporządzeń ostatniej woli notarjusz stosuje przepisy, zawarte w ustawach cywilnych.

Rozporządzenia ostatniej woli, przed dwoma notarjuszami lub przed jednym notarjuszem i dwoma świadkami ustnie zeznane lub na piśmie złożone, mają moc rozporządzeń ostatniej woli, jeżeli zostały sporządzone z zachowaniem ogólnych przepisów o czynnościach notarjuszów i przepisów §§ 569, 587—592 i 594—596 pow. ks. ust. cyw. z r. 1811.

Art. 131. Akty notarjalne, sporządzone z klauzulą wykonalności w myśl § 3 ustawy notarjalnej z dnia 25 lipca r. 1871, pozostają nadal tytułami egzekucyjnemi.

Art. 132. Wpisani na listę kandydaci notarjalni, którzy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy złożyli już egzamin notarjalny albo też egzamin ten złożą w ciągu trzech lat od dnia wejścia tej ustawy w życie, stają się substytutami notarjalnymi w rozumieniu art. 26 tej ustawy i mają pierwszeństwo do nominacji na urząd notarjusza.

Art. 133. Kaucje notarjalne będą na żądanie notarjuszom zwrócone lub wykreślone z ksiąg gruntowych, o ile w ciągu sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy nie będą do nich zgłoszone pretensje.

Art. 134. Aż do ukonstytuowania się rad notarjalnych, dotychczasowe izby notarjalne załatwiają bieżące sprawy, należące do zakresu działania rad notarjalnych.

ROZDZIAŁ IV.

Przepisy szczególne dla okręgów sądów apelacyjnych w Poznaniu i Toruniu oraz sądu okręgowego w Katowicach.

Art. 135. W ciągu lat trzech od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Minister Sprawiedliwości może mianować notarjuszem i takiego kandydata, który, posiadając inne warunki art. 10 tej ustawy, nie odbył jeszcze dwuletniej aplikacji notarjalnej i nie został wciągnięty na listę substytutów notarjalnych.

Art. 136. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy ustaje właściwość sądu grodzkiego do sporządzania akt, których sporządzanie należy do zakresu działania notarjusza.

Ustaje również właściwość władz państwowych i komunalnych do wyznaczania urzędników celem sporządzania akt, wymienionych w ust. 1, jak również dotychczasowe usprawnienia osób już wyznaczonych.

Przepis ust. 1 nie dotyczy zakresu działania wydziału hipotecznego.

Art. 137. Osoby, które w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy były notarjuszami, a oprócz tego wykonywały również zawód adwokacki, mogą, obok sprawowania urzędu notarjusza, wykonywać zawód adwo-

(dokończenie na str. 14-ej od dołu).

Stała Delegacja
Notarjatu i Hipoteki.

Powołana do życia przez pierwszy wszechpolski zjazd notarjuszów i pisarzy hipotecznych w Warszawie (8—10 września 1923 r.) Stała Delegacja Notarjatu i Hipoteki w Państwie Polskiem zwołana została do Warszawy przez Zarząd Główny Zrzeszenia N. i P. H. na dwudniową sesję, która rozpoczyna się dnia 25 lutego r. b., w celu ustalenia jednolitego stanowiska całego notarjatu polskiego w stosunku do ogłoszonego właśnie projektu ustawy notarjalnej.

W skład Stałej Delegacji, zgodnie z 44 regulaminem wchodzą delegowani corocznie (w praktyce nie było to dotychczas stosowane) przez właściwe zarządy według zasad swych statutów: 8 delegatów od Zrzeszenia Notarjuszów i Pisarzy Hipotecznych w. b. zaborze rosyjskim, 4 delegatów od każdej Izby Notbarjalnej w Małopolsce i po 4 notarjuszów z okręgów sądów apelacyjnych w Poznaniu, Toruniu i Katowicach, ci ostatni, kooptowani przez Zarząd Główny Zrzeszenia. Ponadto w skład Stałej Delegacji wchodzą (po jednym delegacie) przedstawiciele Stowarzyszeń Kandydatów Notarjalnych w Krakowie i Lwowie.

W ten sposób pełny skład Stałej Delegacji wynosi 34 osoby. Jest to oczywiście liczba teoretyczna. W praktyce niema przeszkód, by Delegacja obradodować mogła w składzie znacznie mniejszym, gdyż według § 6 regulaminu do ważności uchwał wymagana jest obecność sześciu delegatów. Zapewne, że dla powagi powziętych uchwał w składzie obradującym Stałej Delegacji każdorazowo zasiadać muszą delegaci z różnych b. dzielnic Rzeczypospolitej.

W chwili, gdy słowa te piszemy, skład uczestników zapowiedzianej sesji ostatecznie ustalony nie został. Na czele delegacji z ramienia Zrzeszenia N. i P. H. stanie Prezes Zarządu Głównego p. rej. Z. Hübner. Referentem projektu ustawy notarjalnej z ramienia Zrzeszenia będzie p. rej. W. D. Paszkowski. Wśród innych nazwisk przewidywanych delegatów uchodzą za ustalone osoby pp. rej. M. Glogiera z Radomia i W. Hołowni z Wilna.

Szczegółowe dane co do składu personalnego i porządku obrad zapowiedzianej sesji Stałej Delegacji Notarjatu i Hipoteki podamy w następnym numerze.

Zjazd Delegatów
Związku P. N. i H.

Dnia 25 b. m. odbędzie się, jak to obwieszcza zamieszczony dalej komunikat, doroczne Walne Zgromadzenia Związku Pracowników Notarjatu i Hipoteki poprzedzone, jak corocznie, dnia 24 b. m., nabożeństwem żałobnem za dusze zmarłych członków, które odprawione zostanie w kościele O.O. Kapucynów przy ul. Miodowej.

Na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia widnieją również wybory na Zjazd Delegatów, którego termin ustalony został na 11 i 12 marca r. b. W ten sposób dojdzie wreszcie do skutku Zjazd, stanowiący najwyższą władzę Związku.

Zadania Zjazdu Delegatów są tym razem wyjątkowe poważne. Poza naglącemi sprawami życiowemi, związanemi z przesileniem w notarjacie, zjazd zajmie się dwiema kapitalnemi sprawami, a mianowicie: przedyskutowaniem i uchwaleniem nowego statutu Związku oraz projektem ustawy notarjalnej.

W pierwszej sprawie zadaniem Zjazdu będzie przeprowadzenie reorganizacji Związku w kierunku jego decentralizacji i powołanie wyłonionego ze swojego łona Zarządu Głównego, którym dotychczas był faktycznie zarząd oddziału warszawskiego. Tak pomyślana reorganizacja Związku wpłynie niezawodnie na jego umocnienie strukturalne, a co zatem idzie na intensywność i wydajność jego prac .

W drugiej sprawie, w sprawie ogłoszonego przez Komisję Kodyfikacyjną projektu ustawy notarjalnej, Zjazd Delegatów weźmie niewątpliwie pod uwagę nie tylko postanowienia, dotyczące bezpośrednio interesów pracowników, ale ustosunkuje się do wszystkich zasadniczych artykułów projektu, wychodząc z założenia, że jako zespół, reprezentujący ludzi, z notarjatem najżywiej związanych i w codziennej pracy realizujących jego zadania, poczuwa się do współodpowiedzialności za przyszłe losy notarjatu polskiego i ma dlatego nie tylko prawo, ale i obowiązek powiedzieć, co myśli o projekcie ustawy, który poddany jest krytycznej ocenie i twórczej rozwadze kół zainteresowanych.

Porządek dzienny Zjazdu Deleatów ustali wyłoniona przez Zarząd Główny Związku Komisja zjazdowa, której postanowienia podamy we właściwym czasie do wiadomości ogółu.

---

kacki przez pięć lat od dnia wejścia tej ustawy w życie. O ile osoby te w ciągu tego terminu nie wykreśliły się z listy adwokatów, przestają być notarjuszami.

Art. 138. W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy mogą być mianowane lub wyznaczone zastępcami notarjuszów osoby, które mogły być do tego czasu mianowane lub wyznaczone zastępcami notarjuszów.

PRZEPIS KOŃCOWY.

Art. 139. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem...

Wykonalność aktów

z przed dnia 1 stycznia 1933 roku.

Prawniczo ciekawą i budzącą wątpliwości, a praktycznie doniosłą kwestję wykonalności aktów notarjalnych, sporządzonych przed dniem 1.I.1933 r. omawia niżej zamieszczony wywód, który stać się może zapoczątkowaniem dyskusji na ten temat. (Przyp. Red.).

Tytułem egzekucji sądowej według nowego prawa jest między innemi akt notarjalny, w którym dłużnik poddał się egzekucji, a który obejmuje określony co do terminu obowiązek uiszczenia pieniędzy lub innych rzeczy zamiennych albo też obowiązek zwrotu rzeczy indywidualnie oznaczonej (art. 527 K.P.C.). Akt notarjalny przeto, sporządzony po dniu 1 stycznia 1933 roku, choćby odpowiadał wymaganiom powyższym, nie będzie stanowił tytułu egzekucji sądowej, jeśli mu zbraknie warunku pierwszego, to jest poddania się dłużnika egzekucji w samym akcie. W tym ostatnim wypadku wierzyciel będzie mógł dochodzić należności z aktu jedynie bądź w trybie zwykłego powództwa, bądź w drodze nakazu zapłaty (art. 458 K.P.C.). Nakaz zapłaty uzyskuje się wprawdzie trybem uproszczonym, jednakże jest to również tryb sporny, gdyż, jak wiadomo, nieprawomocny nakaz zapłaty jest natychmiast wykonalny tylko dla weksli i czeków, pozatem zaś stanowi jedynie tytuł do zabezpieczenia, a uprawomacnia się dopiero przez brak sprzeciwu pozwanego lub też po rozpatrzeniu takiego sprzeciwu przez sąd.

Poddanie się dłużnika w akcie egzekucji nie było poprzednio przez żaden przepis prawa podniesione do godności czynnika, rodzącego jakiekolwiek skutki prawne, to też wprowadzane bywało do aktów notarjalnych chyba tylko wyjątkowo. Z reguły więc brak jest tej klauzuli w aktach notarjalnych, sporządzonych przed dniem 1.I.1933 r. Czy jednak wynika z tego, że ze wszystkich tych aktów należności można będzie pod rządem nowego prawa dochodzić tylko w trybie powództwa lub nakazu zapłaty?

Odpowiedź negatywną na to pytanie wysnuć należy z art. LXVIII przepisów wprowadzających prawo o sądowem postępowaniu egzekucyjnem (Dz. Ust. R. P. za rok 1932 poz. 804). Przepis ten stanowi, że akty, które przed dniem 1.I.1933 r. miały według dotychczasowych przepisów moc tytułu do egzekucji sądowej, zachowują tę moc nadal, przyczem, o ile nie zostały dotąd opatrzone klauzulą wykonalności, będą w nią zaopatrzone według przepisów nowego prawa. Otóż na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej, akty notarjalne, odpowiadające pewnym warunkom, ulegały przymusowemu wykonaniu (punkty 1 i 2 art. 161^1 U.P.C.). Traktować więc te akty należy jako posiadające według uchylonej ustawy moc tytułu do egzekucji sądowej, którą to moc wedle zacytowanego przepisu przechodniego zachowały nadal.

Nie miałby racji, jak mniemam ten, ktoby rozumowaniu powyższemu chciał przeciwstawić tezę, że tytułem do egzekucji był nie sam akt, lecz decyzja sądu o zaopatrzeniu go klauzulę egzekucyjną. Klauzula bowiem taka zgoła samodzielnego bytu nie miała i zawsze stanowiła tylko uzupełnienie samego aktu. Przekonywa o tem redakcja odpowiednich przepisów U.P.C. (art. 161^1, 161^{10}). Wszędzie mówi się tam o wykonywaniu nie orzeczeń sądu, lecz samych aktów. I dzisiaj zresztą tytuł egzekucyjny opatrzony być musi klauzulą wykonalności. Dawna więc klauzula egzekucyjna to właśnie odpowiednik obecnej klauzuli wykonalności, nie zaś obecnego nakazu zapłaty, który w przepisach procedury rosyjskiej odpowiednika nie posiadał.

Nie przeczy również tezie powyższej zaskarżalność dawnej klauzuli egzekucyjnej w trybie art. 161^{11} U.P.C., a to dlatego, że zaskarżalność nie odbiera jeszcze aktowi mocy tytułu egzekucyjnego, co widać np. z treści punktu 1 art. 527 nowego Kodeksu, który z orzeczeniem sądu prawomocnem równa pod tym względem orzeczenie, posiadające natychmiastową wykonalność. Nowa klauzula wykonalności jest zresztą również zaskarżalna a mianowicie w trybie zażalenia, przewidzianego w art. 538 K.P.C., nie mówiąc już o trybie, ustalonym w art. 566 K.P.C., który pozwala dłużnikowi żądać w drodze powództwa umorzenia każdej egzekucji z przyczyn oznaczonych i nawet nie zakreśla mu w tym względzie żadnego terminu.

To, co się powiedziało wyżej o zachowaniu mocy tytułów egzekucyjnych przez akty notarjalne, sporządzone przed dniem 1.I.1933 r., choćby akty te nie posiadały warunków, stawianych tytułom egzekucyjnym przez nowe prawo, *mutatis mutandis* stosuje się również do weksli i czeków. Weksle z mocy zacytowanego już art. 161^1 U.P.C. stanowiły tytuł do egzekucji sądowej pod warunkiem, aby były zaprotestowane. Jeśli tedy weksel zaprotestowano przed dniem 1 stycznia 1933 roku, uzyskał on moc tytułu egzekucyjnego dzięki art. 161^1 U.P.C. i zachował ją z mocy art. LXVIII przep. wprow. prawo egzek. wobec czego obecnie w celu wszczęcia z niego egzekucji należy opatrzyć go tylko klauzulą wykonalności, a natomiast nie potrzeba starać się dla niego o nakaz zapłaty.

Stanisław Filipecki.

Lublin, w lutym 1933 r.

JEDNAJCIE PISMU

NOWYCH PRENUMERATORÓW!

Jeszcze o wezwaniach
w świetle obowiązującej ustawy notarjalnej.

W artykule p. t. Wezwania notarjalne. Jak jest i jak być powinno? zamieszczonym w № 3/47 „Nota-Teki", p. Rejent Antoni Neyman pisze między innemi że jeżeli praktyka nie stosuje się ściśle do obowiązujących przepisów prawa mimo braku jakiejkolwiek zmowy w tym kierunku, i jeżeli nadto w dziedzinie wezwań notarjalnych, mimo wszelkich wyjaśnień i okólników, w dalszym ciągu powstaje zamęt, to jest chyba najlepszy dowód, że obowiązujące przepisy są w tym punkcie zbyt mało życiowe i nie liczą się z praktycznemi wymaganiami, a wobec tego życie, silniejsze od wszelkich formułek, przeszło nad niemi samorzutnie do porządku dziennego.

Cała sprawa polega właściwie na nieporozumieniu. Zło bowiem tkwi nie w przepisach artykułów 141—145 ustawy notarjalnej, lecz w mocno zakorzenionej i wcale niedostosowanej do tych przepisów praktyce.

Zgodnie z przytoczonemi artykułami notarjusz o dokonanem przez siebie zakomunikowaniu jednej stronie oświadczeń drugiej wydaje zaświadczenie stronie, która mu tę czynność zleciła (art. 142 i 143) przytem do zaświadczenia wciąga jeszcze albo odpowiedź strony przeciwnej (art. 144), albo stwierdzenie że osoba, do której zostało skierowane oświadczenie była nieobecna lub odmówiła przyjęcia z powodu choroby czy też innej prawnej przyczyny (art. 145). Zaświadczenie takie powinno być bezwłocznie po dokonanem zakomunikowaniu oświadczenia przez notarjusza sporządzone i wciągnięte do repertorjum nie jako wezwanie, wcale ustawie notarjalnej nieznane lecz pod właściwem mianem, jak tego chce ustawa notarjalna, zaświadczenia o zakomunikowaniu Iksowi oświadczenia Igreka (krótka treść). Nawet jeżeli strona, która zleciła tę czynność nie bierze narazie zaświadczenia, nie zmienia to w niczem postaci rzeczy. Skoro czynność została dokonana, musi być odrazu sporządzone zaświadczenie stwierdzające tę czynność i podobnie jak wypisy z aktów, przechowywana zanim strona zechce je odebrać. Razem z tem może być przechowywany na wszelki wypadek drugi egzemplarz zaświadczenia (nie podpisany bez końcowej daty), w razie gdyby strona przeciwna życzyła sobie również mieć takie samo zaświadczenie, tym razem już wciągnięte do repertorjum, oczywiście, w dacie wydania.

Niema więc mowy o tem, żeby w tym stanie rzeczy miały być jeszcze sporządzane protokóły i to ponad obowiązek prawny, za któremi nawet względy praktyczne nie przemawiają. Powie kto, że jednak musi być w aktach notarjusza ślad po „wezwaniu", ale przecież cały szereg poświadczanych notarjalnie umów prywatnych o znaczeniu niewątpliwie bardziej doniosłem dla stron nie pozostawia śladu w aktach i nikt się tem nie trapi.

Karol Werkowski.

Sprawa zawieszonych notarjuszów
do Sądu Najwyższego nie wpłynęła.

W związku z artykułem, przedstawiającym obecny stan sprawy poddanych rewizji lekarskiej i uznanych za niezdolnych notarjuszów małopolskich (p. Nr. 2—*46*, str. 6), podjęliśmy kroki w celu ustalenia biegu tej sprawy na terenie Sądu Najwyższego.

Z rzeczonego artykułu wynikało bowiem, że zainteresowani notarjusze odwołali się od uchwały „senatu dyscyplinarnego" Sądu Apelacyjnego do „senatu dyscyplinarnego" Sądu Najwyższego.

Otóż stwierdziliśmy u źródła najbardziej autorytatywnego, że odwołania te dotychczas do Sądu Najwyższego nie wpłynęły, a więc tembardziej, wbrew pogłoskom, nie były rozpoznawane.

Ze stanowiska prawnego sprawa ta budzi poważne wątpliwości, albowiem tryb postępowania, przewidziany w austrj. ustawie z 21 maja 1868 roku, nie jest oczywiście ani trochę dostosowany do systemu obowiązującego prawodawstwa polskiego.

Zachodzi kwestja, czy kompetencje „senatu dyscyplinarnego Sądu Krajowego Wyższego" (obecnie Apelacyjnego) nie przeszły w tym wypadku na kolegjum administracyjne tegoż sądu i czy tryb postępowania dyscyplinarnego w zrozumieniu prawodawstwa polskiego może mieć w danym razie zastosowanie. Tylko bowiem w tym wypadku Sąd Najwyższy mógłby działać, jako Sąd Dyscyplinarny Wyższy, a więc sąd II instancji w stosunku do Sądu Apelacyjnego.

W każdym razie przewidywać należy, że kwestje kompetencyjne w sprawie tej się wysuną i że wobec tego Sąd Najwyższy przedewszyskiem te kwestje będzie musiał rozstrzygnąć.

Ze swej strony będziemy sprawy „pilnowali" i o dalszym jej biegu na terenie stołecznym nie omieszkamy naszych czytelników małopolskich poinformować.

Z powodu nawału materjału bieżącego, głównie w związku z otwartym okresem dyskusji bezpośredniej nad projektem ustawy notarjalnej, zmuszeni jesteśmy wobec braku miejsca narazie odroczyć omawianie kwestji, związanych z k o n k u r s e m na najlepiej opracowany akt notarjalny.

Orzecznictwo Sądowe.

Przegląd bieżący.

Wieczysta dzierżawa.

Uprawnienie właściciela zwierzchniego do podwyższenia czynszu. Przelew prawa dzierżawy. Odpowiedzialność nabywcy za opłaty, należne od jego poprzedników właścicielowi zwierzchniemu za każdy przelew prawa dzierżawy.

Skarb Państwa jako właściciel zwierzchni nieruchomości Nr. 2421 a w Warszawie, zażądał zasądzenia niepodzielnie od N... sumy 4.592 zł. 94 gr. tytułem zaległego za lat dziesięć czynszu, określonego przez Ministerstwo Rolnictwa po 193 zł. 72 gr. rocznie, laudemium za odnowienie czynszu oraz należności za dwukrotne przejście praw wieczysto-dzierżawnych w wysokości czterokrotnego laudemium.

Sąd Okręgowy zasądził od pozwanych niepodzielnie sumę 3.617 zł. 58 gr., lecz Sąd Apelacyjny zmniejszył tę sumę do 277 zł. 32 gr.

W skardze kasacyjnej Prokuratorja Generalna zarzuciła obrazę art. 1134 K. C., art. 7 i 11 Prawa Hipotecznego z 1818 r., przepisów postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z 24 października — 5 listopada 1852 (Dz. Praw tom 46), § 14 postanowienia komisji rządowej Przychodów i Skarbu o warunkach do dzierżaw wieczystych z dn. 27 lutego 1821 r. (Zbiór przepisów admin. Król. Pol. Wydział Skarbu tom XIX) oraz art 711 U. P. C.

Sąd Najwyższy (sprawa Nr. I. C. 2862 31 r.) zaskarżony wyrok uchylił z następujących założeń:

Sąd Apelacyjny uznał, iż czynsz za okres pięcioletni ulega zasądzeniu jedynie w wysokości po 16 rb. po przerachowaniu w pełnej skali § 2 rozporządzenia waloryzacyjnego z dn. 14 maja 1924 r. wobec niezmienności charakteru posiadania w stosunkach emfiteutycznych, niezależnego od woli zwierzchniego właściciela, które nie dopuszcza zmiany samej liczbowej podstawy raz określonego czynszu, czynsz ten przeto stosownie do wzrostu wartości nieruchomości mógł być podwyższony tylko wdwójnasób.

Jednak niezależnie od swoistego charakteru wieczystej dzierżawy podstawą dla określenia uprawnień zarówno właściciela zwierzchniego, jak i wieczystego dzierżawcy są warunki konsensu, jako umowy wiążącej strony (art. 1134 K. C.), skoro zaś w powołanym w skardze kasacyjnej § 1 konsensu, wydanego w dn. 25 lipca 1892 r. poprzednikowi pozwanych J. na prawo posiadania nieruchomości Nr. 2421 a, wyraźnie zastrzeżone zostało, iż Skarb, opierając się na swych prawach własności, w dniu 10 lutego 1915 r. będzie miał prawo na następny trzydziestoletni okres według własnego uznania („po swojemu usmotreńju") zwiększyć czynsz, to wniosek Sądu Apelacyjnego, iż przewidziany w konsensie czynsz w wysokości 8 rb. winien być określony na 16 rb. wobec ustalonego przez biegłych wzrostu wartości nieruchomości o 100%, zgodnie z zastrzeżeniem w konsensie, iż podwyższenie czynszu winno nastąpić w związku z ewentualną zmianą wartości nieruchomości, powzięty został, jak to słusznie zarzuca skarga kasacyjna, wbrew wyraźnej treści konsensu; nie może zaś odnośne zastrzeżenie co do podwyższania przez zwierzchniego właściciela nieruchomości czynszu w okresach trzydziestoletnich poczytane być za niedozwolony warunek własnowolny (art. 1174 K. C.), skoro nie jest zależne od woli zobowiązanego do płacenia czynszu wieczystego dzierżawcy, pozatem zawiera kryterjum do stosowania ewentualnej podwyżki w zależności od cen na sporną nieruchomość lub sąsiednie w ostatniem dziesięcioleciu przed zmianą czynszu.

W dalszym ciągu skarga kasacyjna słusznie zarzuca, iż Sąd Apelacyjny wysnuł błędny wniosek, że określona w konsensie opłata za przelew praw może być zasądzona od pozwanych tylko za jednorazowe przejście prawa wieczystej dzierżawy do nich, pozwani bowiem nie przyjęli na siebie zapłaty za swych poprzedników, nie zostało zaś udowodnione, aby rzeczona należność Skarbu została zabezpieczona hipotecznie, albowiem ujawniony w § 2 konsensu warunek, dotyczący uiszczenia przy każdem przejściu prawa wieczystej dzierżawy nieruchomości Nr. 2421 a opłaty w wysokości półtorarocznego czynszu, jak i wszystkie pozostałe warunki konsensu wiążą pozwanych, jako następców wieczystego dzierżawcy J., któremu konsens został wydany (art. 1122 K. C.), niezależnie od tego, czy odnośny warunek został ujawniony w księdze wieczystej nieruchomości, a to tem bardziej, że jak wynika z powołanego § 2 konsensu, do czasu uzyskania zgody Skarbu na przelew prawa wieczystej dzierżawy w postaci wydania nowego konsensu, akt o ustąpieniu praw tych nie ma dla Skarbu mocy wiążącej.

Natomiast bezpodstawny jest zarzut skargi kasacyjnej, iż Sąd Apelacyjny winien był zasądzić za przelew praw czterokrotne laudemium, powołany bowiem w skardze kasacyjnej § 14 aneksu do warunków do dzierżaw wieczystych z dn. 27 lutego 1821 r. (Zbiór przep. adm. Kr. Pol. Wydz. Skarbu Tom. XIX str. 475), na którem Prokuratorja Generalna opiera odnośne roszczenie, jako jeden z warunków ramowej umowy wieczystej dzierżaw, wydanej przez władze administracyjne, nie wyłącza możności odchyleń od tych warunków w poszczególnych konsensach, co zresztą potwierdza określenie wysokości w spornym konsensie laudemium za przelew praw w wysokości $1\frac{1}{2}$ rocznego czynszu, odmiennie od określonego w cytowanym § 14 warunków do dzierżaw wieczystych z dn. 27.II. 1821 takiegoż laudemium w wysokości 5% rocznego czynszu.

Kodeks Postępowania Cywilnego

Egzekucja z nieruchomości: zajęcie, opis, oszacowanie, licytacja, przybicie, nadlicytacja i przysądzenie.

(8) W dalszym ciągu dziś omówimy egzekucję do nieruchomości.

Egzekucja z ułamkowej części nieruchomości hipotekowanej może być prowadzona przeciwko współwłaścicielowi tylko wówczas, gdy część ta nie jest obciążona łącznie z innemi częściami nieruchomości. Jeżeli cała nieruchomość obciążona jest hipoteką, wierzyciel tej hipoteki może wnieść o jej podział odpowiednio do wartości poszczególnych części ułamkowych. Wierzyciel, mający zabezpieczenie na części, do której skierowano egzekucje, oraz na innych częściach, może odpowiednio do poszczególnych części podzielić zabezpieczenie swojej wierzytelności, w tym przypadku może być wszczęta egzekucja z ułamkowej części nieruchomości z uwzględnieniem tak podzielonego zabezpieczenia. Opisowi i oszacowaniu podlega cala nieruchomość, sprzedaży zaś tylko część, należąca do dłużnika. Przepis ten stosuje się także do nieruchomości niehipotekowanej.

Jednocześnie z wysłaniem dłużnikowi wezwania komornik przesyła władzy hipotecznej wniosek o dokonanie wpisu o wszczętej egzekucji we właściwej księdze hipotecznej. Prawo zgłoszenia tego wniosku służy także wierzycielowi. Jeżeli nieruchomość nie ma urządzonej księgi hipotecznej, komornik o wszczęciu egzekucji zawiadamia sąd grodzki według miejsca położenia nieruchomości celem wciągnięcia odpowiedniej wzmianki do wykazu zajętych nieruchomości niehipotekowanych (rozp. Min. Spraw. z 15.XII. 1932, Dz. Ust. Nr. 114, p. 945).

Do opisu i oszacowania nieruchomości komornik może przystąpić dopiero po upływie miesiąca od daty doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty długu.

Dłużnik nie później niż podczas opisu i oszacowania może złożyć wniosek, aby na licytację wystawiona była tylko wydzielona z nieruchomości część, której cena wywołania wystarcza na zaspokojenie wierzyciela egzekwującego. Wniosek będzie rozstrzygnięty po oszacowaniu nieruchomości. W razie uwzględnienia wniosku dalsze postępowanie co do reszty nieruchomości będzie zawieszone do czasu ukończenia licytacji wydzielonej części.

We wniosku o dokonanie opisu wierzyciel może oszacować nieruchomość, o czem będzie umieszczona wzmianka w zawiadomieniu o terminie opisu, doręczonem dłużnikowi i uczestnikom. Oszacowanie przez wierzyciela będzie przyjęte za podstawę licytacji jeżeli na trzy dni przed terminem opisu nie sprzeciwią się temu dłużnik i uczestnicy. Dłużnik nie może sprzeciwić się oszacowaniu, ustalonemu w umowie z wierzycielem, uczestnicy zaś nie mogą żądać, aby oszacowanie było wyższe od oszacowania umownego.

Licytacja nie może być wyznaczona na termin wcześniejszy niż po upływie dwóch miesięcy od ukończenia opisu i oszacowania.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości jednej dziesiątej części sumy oszacowania.

Najniższa suma, za którą nieruchomość można nabyć na pierwszej licytacji, wynosi trzy czwarte części sumy oszacowania (cena wywołania).

Licytant, który uzyskał przybicie (nabywca), powinien w ciągu dwóch tygodni po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu złożyć do depozytu sądowego cenę nabycia z ustawowemi odsetkami od dnia przybicia z potrąceniem rękojmi.

Licytacja odbywa się publicznie w obecności i pod nadzorem sędziego. Pełnomocnictwo do udziału w przetargu powinno być stwierdzone dokumentem publicznym albo prywatnym z podpisem uwierzytelnionym. Jednakże dla adwokata wystarcza pełnomocnictwo z podpisem prywatnym.

Jeżeli na licytacji nikt nie przystąpił do przetargu, komornik na wniosek wierzyciela wyznaczy drugą licytację, na której cenę wywołania stanowią dwie trzecie części sumy oszacowania. Cena ta jest najniższą za którą można nabyć nieruchomość.

Jeżeli również na drugiej licytacji nikt nie przystąpił do przetargu, wówczas wierzyciel egzekujący jak również każdy wierzyciel hipoteczny ma prawo objąć nieruchomość na własność w cenie nie niższej od trzech czwartych części sumy oszacowania.

Jeżeli po drugiej licytacji żaden z wierzycieli nie objął nieruchomości na własność, postępowanie egzekucyjne umarza się i nowa egzekucja z tej nieruchomości może być wszczęta dopiero po upływie roku.

Po zamknięciu przetargu sąd w osobie sędziego, pod którego nadzorem odbywa się licytacja, wyda postanowienie co do przybicia na rzecz licytanta, który zaofiarował najwyższą cenę.

Własność sprzedanej nieruchomości przechodzi na nabywcę od dnia ogłoszenia bądź doręczenia postanowienia o udzieleniu przybicia. Od tego również dnia należą do niego pożytki, osiągane z nieruchomości.

W ciągu tygodnia od dnia przybicia każdy, kto ma prawo do uczestniczenia w przetargu, może w piśmie, złożonem sądowi, zaofiarować za nieruchomość cenę co najmniej o jedną czwartą część wyższą od ceny, w której przybicie nastąpiło.

Zgłaszający zaofiarowanie wyższej ceny (nadlicytant) powinien złożyć jednocześnie do depozytu sądowego rękojmię w wysokości piątej części ceny, którą zaofiarował. Od złożenia rękojmi nikt nie jest zwolniony.

Po uprawomocnieniu się przybicia i po wykonaniu przez nabywcę lub jego następcę prawnego warunków licytacyjnych sąd na wniosek wyda postanowienie o przysądzeniu własności. Postanowienie o przysądzeniu własności jest tytułem do wpisu prawa własności w księdze hipotecznej na rzecz nabywcy oraz tytułem egzekucyjnym do wprowadzenia go w posiadanie nieruchomości.

Postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału jest tytułem do wykreślenia w księdze hipotecznej praw, które według planu podziału hipotecznie wygasły. Na podstawie samego postanowienia o przysądzeniu wykreśla się wszystkie wierzytelności, obciążające nieruchomość jeżeli w postanowieniu stwierdzono uiszczenie przez nabywcę całej ceny nabycia gotowizną.

KAROL WERKOWSKI.

Praktyka Notarjalna.

85) Zastaw nieruchomy.

Stawili się... 1) Władysław Czajkowski... 2) Jan Czajkowski... 3) Eustachy Dąbrowski... i zawarli akt osnowy następującej:

§ 1. Zgodnie z wykazem hipotecznym Władysław i Jan Czajkowscy są właścicielami w równych niepodzielnych częściach uregulowanej w tej księdze nieruchomości, w Warszawie, przy ulicy Chocimskiej pod № 48 położonej, oznaczonej Nr. hipotecznym 11867. Nieruchomość ta obciążona jest długami, mianowicie: a) pożyczką Towarzystwa Kredytowego miasta Warszawy w 8% listach zastawnych tegoż Towarzystwa w sumie nominalnej 24.000 złotych, pod Nr. 1 i b) sumą £ 4000 (funtów szterlingów cztery tysiące) wraz z procentem 7% od sta rocznie George'a Charlestona, pod Nr. 2, w dziale IV wykazu hipotecznego zapisanemi. Nadto na należącej do Jana Czajkowskiego współwłasności tejże nieruchomości, w dziale IV wykazu hipotecznego pod Nr. 3, zabezpieczona jest suma 2000 dolarów U. S. A. na rzecz Kajetana Michałowskiego.

Po tem wyjaśnieniu Władysław i Jan Czajkowscy oświadczyli, iż dniu dzisiejszym zapożyczyli od współstawającego Eustachego Dąbrowskiego sumę 50.000 złotych w złocie, którą całkowicie od niego w złotych obiegowych przy podpisaniu aktu niniejszego otrzymali i z odbioru kwitują. Sumę tę Czajkowscy uznają za swój osobisty i solidarny dług, który, niezależnie od odpowiedzialności z całego swego majątku, zabezpieczają na powyższej należącej do nich nieruchomości i zezwalają na wniesienie tej sumy do działu IV wykazu hipotecznego wraz z kaucją 10.000 złotych w złocie na zabezpieczenie nieuprzywilejowanych procentów oraz kosztów sądowych i za prowadzenie sprawy, mogących się należeć w razie sądowego dochodzenia kapitału. Zapożyczoną za tym aktem sumę Czajkowscy obowiązują się solidarnie uiścić w tej kancelarji, ponosząc koszty pokwitowania, bez wezwania i stawiania w zwłoce, w złotych w złocie w rozumieniu art. 16 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 listopada 1927 r. (Dz. Ust. Nr. 97 poz. 855), w dniu 3 stycznia 1934 roku. Od sumy tej do chwili rzeczywistej zapłaty liczyć się będą odsetki w stosunku 12% od sta rocznie.

§ 2. Jako dodatkowe zabezpieczenie zapożyczonej tym aktem sumy Władysław i Jan Czajkowscy oddają należącą do nich nieruchomość w zastaw wierzycielowi Eustachemu Dąbrowskiemu pod następującem warunkami:

1) Z osiągniętych, poczynając od dnia 1 sierpnia r. b., przychodów z nieruchomości zastawnik obowiązany jest opłacać corocznie we właściwych terminach:

a) podatki i ciężary skarbowe, komunalne oraz wszelkie wydatki, związane z posiadaniem nieruchomości w Warszawie;

b) raty od pożyczki Towarzystwa Kredytowego oraz procenty od wyżej wymienionych długów: £ 4.000 i 2 000 dolarów;

Ponadto obowiązany jest dokonywać napraw użytecznych i potrzebnych.

2) Po potrąceniu z dochodu brutto dziesięciu procentów na koszty administracji i po potrąceniu wyszczególnionych wyżej w punkcie 1 podatków, rat, procentów oraz wydatków, połączonych z dokonywaniem napraw, pozostałą resztę dochodu rocznego zastawnik władnym jest zarachować na przypadające mu odsetki a następnie na kapitał swojej wierzytelności.

3) W ciągu trwania niniejszego zastawu zastawnik może zawierać we własnem imieniu kontrakty na najem lokali, wszakże za ceny nie niższe, jak obecne, i na czas nie dłuższy, niż do dnia 2 stycznia 1935 roku.

4) Na żądanie każdego ze współwłaścicieli nieruchomości zastawnik obowiązany jest okazywać dowody z opłacenia we właściwym czasie podatków, rat od pożyczki Towarzystwa Kredytowego, odsetek od wyżwspomnianych długów prywatnych oraz przedstawić rachunki z dokonanych napraw. W razie uchybienia terminu płatności podatków i rat od pożyczki Towarzystwa Kredytowego, odsetki i kary za zwłokę ponosi zastawnik, chybaby udowodnił, że nie miał na to w tym czasie wpływów z komornego. Zastawnik poza tem ponosi wszelkie następstwa, w razie gdyby z wpływów z komornego nie uiścił w odpowiednim terminie procentów od wymienionych w tym akcie długów £ 4.000 i Dol. 2.000.

5) Zastaw niniejszy trwać będzie aż do czasu zupełnego uiszczenia wierzytelności zastawnika. Przytem wierzyciel Eustachy Dąbrowski nie może zrzec się zastawu, poprzestając jedynie na zabezpieczeniu hipotecznem swej wierzytelności, przed upływem 2 stycznia 1934 roku.

§ 3. Eustachy Dąbrowski oświadczył, iż nieruchomość, oddaną mu w zastaw, osobiście na miejscu obejrzał, o dochodach z niej, ilości i stanie lokali naocznie się przekonał, na tem poprzestaje i akt niniejszy na wyłuszczonych powyżej warunkach przyjmuje i akceptuje.

Akt niniejszy, stawającym odczytany... Wypis aktu tego należy wydać Eustachemu Dąbrowskiemu. Pobrano w gotowiźnie 0,5% opłaty stemplowej 250 zł., tytułem 10% dodatku 25 zł., opłaty hipotecznej stosunkowej 166 zł. 70 gr. i stałej 5 zł. i na rzecz notarjusza (art. 2 i 19 taksy not.)... zł.

Treści do wykazu hipotecznego.

Dział IV. Kol. Główna Nr. kolejny.

50.000 (wyr.) złotych w złocie kapitału i

10.000 (wyr.) złotych w złocie kaucji.... (itd. — z zaznaczeniem związania z tą sumą prawa zastawu, zabezpieczonego w dziale III pod Nr....

Dział III. Kol. Główna Nr. kolejny.

Czyni się wzmianka, iż w związku z sumą 50.000 złotych w złocie Eustachego Dąbrowskiego, zabezpieczoną w dziale IV pod Nr..., nieruchomość niniejsza oddaną została w zastaw temuż Dąbrowskiemu. Zastaw trwać będzie aż do czasu całkowitego uiszczenia powyższej sumy. Co tu zapisano... (j. w.)

Przeczytano, przyjęto i podpisano.

(art. 2071, 2072, 2085 — 2091 K. C.; art. 6, 7, 17 — 19, 23 27, 43, 46 — 71, 112 — 118 Ust. hip. 1818 r.; art. 84 ust. stemp.).

* * *

Wydanie „Rocznika-Kalendarza Notarjatu i Hipoteki", jako pierwszego tego typu u nas wydawnictwa, było w obecnych czasach przedsięwzięciem niewątpliwie odważnem.

Gdy powziąłem myśl wydawnictwa, a po głębszej rozwadze i po zbadaniu gruntu zamiar jej urzeczywistnienia, stanąłem wobec dylematu: czy licząc się z obecnemi ciężkiemi warunkami bytu zrobić rzecz małą, któraby kosztowała mniej pracy i miała większe szanse zbytu, a więc mnie, jako autorowi i wydawcy, przyniosłaby większe koszyści materjalne, czy też wystąpić z pracą większą, a w dostosowaniu do obecnego położenia, które oczywiście w swych rachubach uwzględniałem i licząc się z mniejszym zbytem, skalkulować wydawnictwo tak, by przy możliwie niskiej cenie osiągnąć ogólne pokrycie.

Wybrałem tę drugą drogę, rozumując, że skoro już występuję z pierwszem tego rodzaju wydawnictwem, to ciąży na mnie obowiązek traktowania go w sposób dla Notarjatu do pewnego stopnia reprezentacyjny.

Wydawnictwo, któremu nie szczędziłem długich nocy kilkumiesięcznej pracy, spotkało się naogół z oceną życzliwą, której wyrazem są liczne pisma, jakie otrzymałem. Nie mogę cytować opinji jednostek, ale niech mi wolno będzie przytoczyć głosy instytucji, z których odezwały się dwie, a mianowicie: redakcja „Przeglądu Notarjalnego", organ Izb Notarjalnych Małopolski, oraz Izba Notarjalna we Lwowie.

Redakcja „Przeglądu Notarjalnego" pisze pod datą 11 stycznia r. b.:

Najuprzejmiej dziękujemy za nadesłanie redakcji naszego pisma pięknego wydawnictwa Pana Mecenasa.... Załączamy przy tej sposobności najlepsze życzenia takiego powodzenia przy rozpowszechnianiu „Rocznika", jakieby odpowiadało włożonemu nakładowi pracy i kapitału niezbędnych dla doprowadzenia do skutku tego dzieła, oraz wyrażamy nadzieję, że wydawnictwo to będzie perjodyczne.

Izba Notarjalna we Lwowie pismem z dnia 23 stycznia r.b. zawiadamia:

Dziękując uprzejmie za nadesłanie dla naszej bibljoteki egzemplarza „Rocznika-Kalendarza Notarjatu i Hipoteki na rok 1933", pozwalamy sobie zakomunikować, że po zapoznaniu się z treścią pracy i stwierdzeniu jej niepospolitych walorów zaleciliśmy ją w N-rze 9 naszych „Wiadomości Izbowych" wszystkim notarjuszom i kandydatom notarjatu naszego okręgu Izbowego.

Tak wygląda medal po jednej stronie, gorzej natomiast przedstawia się jego odwrotna strona, a mianowicie realny zbyt książki. Nie jest dla mnie niespodzianką, że niektóre kancelarje nie przyjęły książki z powodu niemożności ponoszenia w obecnych czasach jakiegokolwiek dodatkowego wydatku, ale nie spodziewałem się ani trochę, że duże kancelarje poprostu odwrócą się od niej, a, niestety, takich faktów niebrak.

Niech mi wolno będzie zacytować ustęp z listu, nadesłanego przez kierownika kancelarji notarjalnej na Wołyniu, którego nazwiska bez upoważnienia nie mogę ujawniać. List ten, zbyt pochlebnie oceniający pracę, jest wymowną ilustracją zderzenia myśli, jaką usiłowałem urzeczywistnić w możliwie pełnym zakresie, z rzeczywistością obecnych czasów:

Mam wrażenie, że centrum nie zupełnie zdaje sobie sprawę z tego, co się tu dzieje, nie widzi tej fali cichej rozpaczy, która stopniowo zalewa wszystkie placówki notarjatu w kraju. Naprzykład, świeżo ukazał się z druku Kalendarz Notarjatu i Hipoteki na rok 1933, opracowany przez p. W. Natansona. Piękne wydawnictwo, którem notarjat polski naprawdę pochwalić się może przed pokrewnemi instytucjami zagranicznemi. W stosunku do objętości książki i bogactwa jej treści cena nawet niewysoka. Lecz cóż z tego, kiedy książka „spóźniła się" o kilka lat.

Gdyby wydawnictwo to ukazało się za czasów dobrobytu notarjatu, cały nakład byłby rozchwytany. A teraz? teraz nie każdego z rejentów stać na kupno tej książki. A cóż już mówić o pracownikach notarjalnych, których obkrajanych zarobków nie starczy na opędzenie najpilniejszych potrzeb życiowych. „Inne czasy, inne ptaki. Inne ptaki, inne śpiewy", — jak powiedział poeta niemiecki. Wydawnictwa, przeznaczone dla notarjatu, muszą być dostosowane do jego teraźniejszej zdolności nabywczej, która — jak barometr przed burzą — wciąż pada.

Oto naga prawda, która skłoniła i zmusiła mnie do obniżenia ceny książki dla pewnych kategorji nabywców i do rozłożenia spłaty na raty miesięczne.

Nie mogę jeszcze przesądzać, jak się skończy pod względem materjalnym impreza, jaką podjąłem, i czy efektywne koszty wydawnictwa będą pokryte. Działałem w najlepszej woli: chciałem zapoczątkować na większą zakrojoną skalę ruch wydawniczy w dziedzinie notarjatu, dając odrazu na wstępie pracę większą. Ograniczyłem się z konieczności do bardzo małego nakładu, licząc się z tem, że w obecnej sytuacji nawet praca wybitnie praktyczna nie może się szeroko rozejść. Ograniczony nakład musiał sprawić, że cena książki wypadła w cyfrze, jak na obecne czasy, wysokiej. Cyfra ta zaś ze swej strony musiała wpłynąć hamująco na zbyt książki. Prawie że błędne koło, którego przy tak małym nakładzie, w jakim książka wyszła, mogłoby nie być, gdyby.... gdyby niezależnie nawet od kryzysu wogóle było inaczej.

Jakikolwiek jednak będzie wynik materjalny podjętego wydawnictwa, pozostanie mi obok nauki, jaką daje doświadczenie z ludźmi i zagadnieniami, kapitał zadowolenia moralnego. Wszystkim, którzy się do nagromadzenia tego kapitału przyczynili, a przedewszystkiem instytucjom — Izbie Notarjalnej we Lwowie i Redakcji „Przeglądu Notarjalnego", składam tą drogą uprzejme i serdeczne słowa podziękowania.

w. n.

INFORMATOR PRACOWNIKA.

O Kodeks Pracy.

Właściwa podkomisja Komisji Kodyfikacyjnej przystępuje niebawem do drugiego czytania projektu prawa o zobowiązaniach, jako części składowej przyszłego polskiego Kodeksu Cywilneo.

I znowu w świecie pracowniczym staje na porządku dziennym sprawa postanowień tego projektu, dotyczących umowy o pracę.

Zaznaczaliśmy w swoim czasie, że postanowienia te są pomyślane naogół nieszczęśliwie i niesłusznie. Brak im tego ducha społecznego, który znamionuje nowoczesne prawodawstwo pracy, a w poszczególnych punktach pogarszają one wydatnie obecne położenie prawne pracownika umysłowego.

Z tej drogi powinna Komisja Kodyfikacyjna zawrócić, pomnąc, że interesy pracy muszą być traktowane z pełnem zrozumieniem ich doniosłości dla całokształtu bytu społecznego.

I jeszcze jedno. Czy nie powinno się wogóle dążyć do wyłączenia tych spraw z ogólnego Kodeksu Cywilnego, zmierzając do stworzenia samoistnej kodyfikacji w zakresie prawodawstwa pracy? Jest to postulat, który winien znaleść wszechstronne poparcie.

Dola bezrobotnych.

Klęska bezrobocia nie ominęła i pracowników kancelarji notarjalnych i hipotecznych. Niestety! Wiemy, że szczególnie na prowincji liczba bezrobotnych pracowników, wobec szalejącego orkanu kryzysowego, nieprzerwanie wzrasta. Ludzie ci poszukują pracy, a w oczekiwaniu lepszego jutra wegietują, znajdując jako takie oparcie w zasiłkach Z. U. P. U.

I oto w takiej chwili rozbrzmiewają wieści, że zasiłki te mają być okrojone, czemu na szczęście rzeczywistość zaprzeczyła, i że mają być zredukowane pod względem czasu, co dotychczas nie zostało zdementowane.

Zapewne, sytuacja jest wogóle rozpaczliwa, bo Z. U. P. U.'y stoją również wobec widma wyczerpania swych możliwości, ale niepodobna ciężaru tej sytuacji przerzucać na tych, którzy płacili wysokie składki, gdy stali przy warsztatach pracy, a obecnie, gdy nędza zajrzała im w oczy, żąda się od nich wyrzeczenia się części nabytych niejako praw.

Trzeba znaleść inne wyjście, a nie iść po linji najprostrzej, ale najmniej sprawiedliwej...

Wymawianie w czasie choroby.

W ostatnich czasach zanotowaliśmy kilka wypadków wypowiedzenia pracy w czasie choroby pracownika.

Otóż stwierdzamy, że w myśl art. 29 prawa o umowie o pracę pracowników umysłowych wypowiedzenie w czasie choroby pracownika jest niedopuszczalne, a mianowicie w ciągu trzech miesięcy trwania choroby. Jednakże pamiętać należy, że pracownik winien o chorobie zawiadomić pracodawcę niezwłocznie, gdyż w przeciwnym razie może utracić wspomniane uprawnienia. Jeżeli rzeczone zawiadomienie miało miejsce, to wypowiedzenie pozbawione jest skutków prawnych.

W ciągu trzech miesięcy trwania choroby pracownik zgodnie z art. 19 prawa o umowie o pracę zachowuje prawo do wynagrodzenia, jednakże pracodawcy przysługuje prawo potrącenia kwot, jakie pracownik otrzymuje z tytułu ubezpieczenia w Kasie Chorych.

Dopiero po trzech miesiącach, w razie gdyby choroba pracownika się przeciągała, pracodawca ma prawo rozwiązać umowę bez wypowiedzenia (art. 32, p. b. prawa o umowie o pracę).

Niewłaściwa droga.

Niedawno ukazało się w jednem z pism popularnych oświadczenie, podpisane imionami i nazwiskami trzech byłych pracowników kancelarji X, wymierzone przeciwko rejentowi (wymienionemu z inicjałów, ale z podaniem adresu, żeby nie było wątpliwości) i „jego dependentom".

Oświadczenie to, zaopatrzone soczystym tytułem; „Tak się likwiduje tych, którzy zbyt wiele wiedzą...", musiało wzbudzić poczucie niesmaku w każdym, kto je czytał.

Nie zamierzamy na tem miejscu roztrząsać istoty sprawy, o której nikt nam nie donosił, uważamy

---

Zarząd Związku Pracowników Notarjatu i Hipoteki

niniejszem podaje do wiadomości, że

w dniu 25 lutego r. b. o godz. 19 w pierwszym terminie, o godz. 19 m. 30 w drugim terminie, w lokalu Związku przy ulicy Miodowej Nr. 10 odbędzie się

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW ZWIĄZKU

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór prezydjum. 2) Odczytanie i przyjęcie protokułu poprzedniego Walnego Zgromadzenia. 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1932 oraz uchwalenie preliminarza budżetowego na rok 1933. 4) Wybory 3 członków Zarządu i 1 zastępcy na miejsce ustępujących. 5) Wybory Komisji Rewizyjnej. 6) Wybory delegatów na Zjazd. 7) Wnioski.

P. S. Zgodnie z § 50 p. 5 Statutu, wnioski członków na Walne Zgromadzenie winny być opatrzone podpisami najmniej 3 członków i złożone Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

jednak za obowiązek zaznaczyć, że jeżeli „istne piekło wyzysków i wybryków" rzeczywiście miało miejsce, to w obronie swej godności i swego bytu zainteresowani pracownicy mogli zwrócić się do Związku P. N. i H., a jeżeli nie są jego członkami, to mogli znaleźć jakąś inną właściwą drogę dochodzenia sprawiedliwości.

Natomiast droga poprzez wywlekanie różnych „wiadomości" na łamach prasy codziennej w żadnym razie za właściwą i poprawną uznaną być nie może.

Sesja egzaminacyjna w Kaliszu.

Informują nas z Kalisza, że kilku zastępców notarjalnych zwróciło się w początkach stycznia r. b. do p. Prezesa Sądu Okręgowego z prośbą o poddanie ich egzaminowi notarjalnemu.

P. Prezes odniósł się do tej prośby z całą przychylnością i dnia 16 stycznia r. b. stanęło przed komisją egzaminacyjną czterech zastępców z Kalisza i jeden z prowincji. Wszyscy stawający egzamin złożyli i otrzymali odpowiednie świadectwa.

A więc w górę czoła!

Ze Związku P. N. i H.

Kurs korespondencyjny.

Powodzenie zorganizowanego przez Związek P. N. i H. kursu korespondencyjnego dla kandydatów do egzaminu notarjalnego zakreśla coraz szersze kręgi, albowiem liczba uczestników kursu, którą w ostatnim numerze zanotowaliśmy na 120, w chwili, gdy piszemy te słowa, przekroczyła już 150.

Odpowiadając na zapytania, wyjaśniamy, że zapisać się na kurs można w każdej chwili, gdyż stenogramy wykładów odbijane są w większej ilości egzemplarzy, tak że każdy nowy uczestnik kursu otrzyma wszystkie zaległe stenogramy i będzie miał w ten sposób całość.

Co do uiszczenia należności za kurs w ratach miesięcznych, to sprawa ta była już wyjaśniona w tym mianowicie sensie, że dopuszczalna jest spłata w dwuch ratach: połowa przy zapisie, druga zaś połowa do dnia 1 marca r. b.

Wykłady na kursie odbywają się z całą regularnością we **wtorki i piątki w godz. 6-8 wiecz.** przy bardzo silnej frekwencji słuchaczów, co również dobitnie świadczy o zainteresowaniu, jakie kurs obudził.

Stenogramy doręczane są zamiejscowym uczestnikom kursu w ciągu 10 dni po wykładzie, tyle bowiem czasu zajmuje skomplikowana technika opracowania i odbijania stenogramów.

* * *

Program wykładów na miesiąc luty ustalony został, jak następuje (liczby oznaczają daty):

3 — prawo osobowe (wykł. E. Preiss), zobowiązania część ogólna (wykł. T. Baykowski); 7 — prawo osobowe, prawo rzeczowe (wykł. J. Szonert); 10 — zobowiązania cz. ogólna, prawo handlowe (wykł. E. Szabłowski); 14 — prawo osobowe, prawo rzeczowe; 17 — zobowiązania cz. ogólna, prawo wekslowe (wykł. R. Wolski); 21 — prawo hipoteczne (wykł. E. Preiss), prawo spadkowe (wykł. J. Szonert); 24 — zobowiązania cz. szczególna (wykł. T. Baykowski), prawo handlowe; 28 — prawo hipoteczne, ustawa notarjalna (wykł. K. Werkowski).

Ruch członków.

Na posiedzeniu Zarządu Głównego Związku P. N. i H. w dniu 19. I. r. b., zgodnie z § 11 statutu, zostali wykreśleni z listy członków Związku: Kornacki Władysław, Kraszewski Stanisław, Dąbrowski Włodzimierz, Czekajewski Henryk, Kocielski Antoni, Grudzińska Marja, Nałęcz Sławomir, Łyszkowski Stanisław, Tomaszewski Stanisław, Chrapkowski Ferdynand, oraz z powodu zaprzestania pracy w notarjacie: Drozdowska Jadwiga, Wojnicz Walerjan.

Przyjęto w poczet członków Związku z dniem 1. I. 1933 r.: Stefana Więckowskiego, Przemysława Niewęgłowskiego.

Dnia 6 lutego 1933 r. zmarł

† ś. p.

LEON ZAGOŻDŻON

pracownik hipoteki ziemskiej w Warszawie, długoletni członek Związku Pracowników Notarjatu i Hipoteki.

W Zmarłym tracimy zacnego kolegę. Cześć Jego Pamięci!

ZARZĄD ZWIĄZKU P. N. i H.

PORADNIK.

WYPIS a ODPIS

(j. s.) W myśl art. 157 U.O.S. wypis aktu podlega opłacie stemplowej w wysokości 2 zł. nominalnej wartości od każdej stronicy pełnej lub zaczętej. Odpis aktu notarjalnego podlega opłacie w wysokości 50 gr. od każdej strony pełnej lub zaczętej. Obojętną jest kwestja czy notarjusz sporządza odpis ze swego aktu czy też odpis z wypisu aktu innego notarjusza, zarówno w jednym jak i drugim wypadku opłata wynosi 50 gr. od strony. W żadnym wypadku notarjusz dokonywując odpisu z wypisu aktu swego lub innego notarjusza, nie może nazwać tego odpisu wypisem. Ustawa stemplowa nie uchyliła przepisów ustawy notarjalnej traktujących o odpisach.

BAZYLI KMITA w STOLINIE.

(j. s.) Umowa przyrzeczenia sprzedaży jak to wyjaśniło Ministerstwo Skarbu w wykładni do Ustawy Stemplowej (Dz. Urzędowy № 6 z 1927 r. poz. 75) podlega opłacie w wysokości 2% z mocy art. 134 U. O. S. punkt pierwszy. Wobec tego postępowanie Poleskiej Izby Skarbowej jest niesłuszne.

JAN MORTON w DZIAŁOSZYCACH.

(j. s.) Notarjusze w myśl art. 17 Ustawy notarjalnej są urzędnikami państwowemi. Jednakże notarjusz nie jest urzędnikiem państwowym w ścisłem tego słowa znaczeniu, albowiem nie pobiera on uposażenia od państwa jak również nie ma prawa do zaopatrzenia emerytalnego. Z tego też tytułu notarjuszowi nie przysługuje prawo korzystania z ulg kolejowych.

Co się tyczy urzędowej korespondencji notarjusza, to punkt 5 § 1 Rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dn. 17. VIII. 1928 r. (Dz. Ust. Nr. 80 poz. 702 z 1928 r) zwalnia tę korespondencję od opłaty pocztowej. Za urzędową korespondencję należy uważać pisma, które notarjusz jest obowiązany przesyłać władzom i urzędom.

J. ZUMBEROW we WŁODZIMIERZU.

Kodeks Postępowania Cywilnego, obejmujący również wszystkie teksty związkowe, w opracowaniu adw. M. Kornhausera i St. Peszyńskiego ukazał się nakładem „Bibljoteki Prawniczej" (Warszawa Senatorska 6). Komentarz w opracowaniu adw. J. Litauera, członka Komisji Kodyfikacyjnej, ukaże się w marcu.

Jeśli chodzi o Kodeks Karny i Kodeks Postępowania Karnego, to do użytku notarjalnego całkowicie wystarczają opracowania prokuratorów Nisensona i Siewierskiego w wydaniu „Gazety Administracji i Policji Państwowej" (Warszawa, Trębacka 11).

DZIAŁ SKARBOWY.

Dalszy przyczynek do dyskusji w sprawie opłaty od kaucji wekslowej.

Kiedy będzie miał zastosowanie przepis art. 82, ust. 1, U. O. S. w praktyce?

Bo jeżeli przedmiotem pisma będzie umowa w przedmiocie otwarcia kredytu i równocześnie w temże piśmie zostanie ustanowiona kaucja na zabezpieczenie wierzytelności, mogącej wyniknąć z otwartego kredytu, natenczas wymierzoną zostanie w myśl art. 134 ust. 2 opłata od sumy kredytu, przyczem ustanowienie kaucji będzie wolne od opłaty stemplowej. Jeżeli zaś przedmiotem pisma będzie ustanowienie kaucji dla wierzytelności już istniejącej, uprzednio pismem nie stwierdzonej, natenczas wedle zdania P. Achillesa Rosenkranza zostanie wymierzona opłata 0,5% od sumy wierzytelności w myśl art. 84.

Przepis art. 84 nie odnosi się jednak do ustanowienia kaucyjnego prawa zastawu, lecz do ustanowienia hipoteki dla wierzytelności już istniejącej. Np. osoba A pozostaje z osobą B w stosunkach kredytowych (niepokrytych wekslami). Naturalnie, że kwota zadłużenia nie jest stała, ulega ona ciągłej fluktucji. Stosunek ten opiera się jakiś czas na ustnej umowie i jako taki nie podlega opłacie stemplowej. W pewnym momencie tych stosunków kredytowych osoba B (udzielająca kredytu) domaga się od osoby A (biorącej kredyt, korzystającej z kredytu) hipotecznego zabezpieczenia, przyczem stosunek kredytowy ma trwać dalej. Jakież pismo należy sporządzić?

Z natury rzeczy może być mowa tylko o kaucyjnem prawie zastawu lub o kaucyjnej hipotece, bo ustanowienie zastawu lub hipoteki dla wierzytelności już istniejącej nie będzie odpowiadało ani woli stron, ani też dalszemu trwaniu stosunku kredytowego między A i B. W chwili sporządzenia odnośnego pisma, ograniczającego istniejący stosunek kredytowy do pewnej maksymalnej sumy i ustanawiającego zastaw lub hipotekę dla tej maksymalnej sumy na rzecz B, jest zupełnie obojętną dla kontrahentów rzeczą, ile wynosi rzeczywiście zadłużenie osoby A u osoby B, może wynosić nawet „0", a nazajutrz po sporządzeniu pisma wzrość do kwoty blizkiej maksymalnej sumie kaucji. Strony nawet nie zadadzą sobie trudu obliczenia tego zadłużenia w dniu podpisania tego pisma, bo zadłużenie to nazajutrz może uledz znowu zmianie, wymienią jedynie maksymalną granicę kredytu i umieszczą ustęp, ustanawiający zastaw lub hipotekę dla tej kaucji. Od takiego pisma przypada, mojem zdaniem, opłata stemplowa wedle art. 82, ust. 1, t. j. 0,1%.

Cóż dzieje się w praktyce? P. A. R. sądzi, że w wypadku tym należy stosować przepis art. 84 i wymierzać 0,5%, ile że chodzi tutaj o wierzytelność już istniejącą, a ponieważ strony lub strona nie skorzystały z przepisu art. 13 — należy wymierzyć 0,5% od sumy maksymalnej kaucji, jako jedynej w piśmie wyrażonej i skarbowo-technicznie uchwytnej kwoty. Gdy w ten sposób zaatakowana strona przyzna się w odwołaniu do rzeczywistej, a z natury rzeczy zawsze niższej kwoty „rzeczywistej wierzytelności", uzyskuje Władza Wymiarowa substrat do wymiaru 0,5% od tej zapodanej w odwołaniu sumy wierzytelności.

Zupełnie inny wypadek ma miejsce, jeżeli A pozostający w stosunkach kredytowych z B pragnie zakończyć te stosunki kredytowe lub też odwrotnie, co częściej może się zdarzyć, B (dający kredyt) kredyt ten zamyka. Wówczas obie strony robią rachunek końcowy, a wynikłą w ten sposób sumę zabezpiecza A zastawem lub hipoteką, jednakże nie w formie hipoteki dla tej sumy uznanej wierzytelności, lecz w formie zaokrąglonej wzwyż kaucji hipotecznej, mającej zabezpieczać dalsze odsetki i koszty ze ściągnięciem tej wierzytelności połączone. Natenczas pismo takie jest obligiem i podpada 0,5% opłacie stemplowej od sumy wierzytelności.

Jak się ma teraz sprawa z kaucją na zabezpieczenie kredytu wekslowego? Otóż tak umowa przygotowawcza o otwarcie kredytu wekslowego (art. 134 ust. 2) jakoteż ustanowienie kaucji na zabezpieczenie kredytu wekslowego (art. 82 ust. 2) podlega opłacie w kwocie 5 zł. Jest to zatem zupełnie wyjątkowy przepis dla kredytu wekslowego, by go ułatwić, a raczej by go nie utrudniać. Brak w art. 82 ust. 2 słowa „przyszłego" oraz brak definicji pojęcia „kredyt wekslowy" wyklucza i wykluczyć winien stosowanie różnych finezyjnych interpretacji jasnych zresztą przepisów. I odnośny wyrok N. T. A. i glossa A. R. nie znajdują oparcia w *verba legis*.

Wł. Teleśnicki.

Bielsko Ciesz., w styczniu 1933 r.

*

Wobec zdecydowanie spornego charakteru znanego wyroku N. T. A. w sprawie opłaty stemplowej od kaucji na zabezpieczenie kredytu wekslowego, zastanawiająca jest gorliwość władz skarbowych, które od pewnego czasu w trybie „kontroli stemplowej" — „wyłapują" po kancelarjach akty, w których pobrano opłatę stałą — 3 lub 5 zł. Do sprawy tej powrócimy. Narazie wyrażamy przekonanie, że wyższe władze skarbowe pohamują rozpęd organów fiskalnych, który jest pozbawiony uzasadnienia dopóki N. T. A. ponownie nie rozważy całej sprawy, co niebawem powinno nastąpić.

Zmiana instrukcji do ustawy stemplowej.

W Nr. 2 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu ogłoszono okólnik Ministerstwa Skarbu do wszystkich Izb Skarbowych i urzędów opłat stemplowych, zmieniający w 92 punktach dotychczasową instrukcję do ustawy o opłatach stemplowych, oraz w 47 punktach — „zbiór przepisów dodatkowych, uzupełniających instrukcję do ustawy o opłatach stemplowych".

Ponieważ jakiekolwiek rozeznanie się w kilkunastostronicowym tekście jest dla zwykłych śmiertelników niedostępne, przeto poprzestajemy na powyższej notatce.

Wykładnia U. O. S.
Cesja skryptu dłużnego.

Ministerstwo Skarbu ogłosiło następującą wykładnię urzędową do art. 77, p. 1 U. O. S.

Skrypty dłużne, przewidziane w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1927 r. (Dz. U.R.P. Nr. 42, poz. 374), a zastępujące gotówkową część wynagrodzenia za nieruchomości, wykupione na cele reformy rolnej, są papierami wartościowemi. Jak bowiem wynika z rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 5 lipca 1929 roku (Monitor Polski Nr. 224, poz. 518) — a w szczególności zawartych w tem rozporządzeniu postanowień o umieszczaniu na skrypcie dłużnym adnotacji w przedmiocie zmiany miejsca płatności tudzież w przedmiocie dokonanej wypłaty rat i odsetek, o złożeniu do depozytu sądowego tudzież o unieważnieniu pierwotnego skryptu dłużnego, wymienionego na kilka nowych skryptów dłużnych — istnienie prawa, wynikającego ze skryptu dłużnego jest uzależnione od posiadania tego skryptu.

Wobec powyższego cesja skryptu dłużnego (§ 8 powołanego rozporządzenia Ministra Reform Rolnych z dnia 5 lipca 1929 r.) jest wolna od opłaty stemplowej w myśl art. 77 punktu 1 U. O. S.

SPRAWY PERSONALNE.

Nowy pisarz hipoteczny w Warszawie.

Zanotowana przez nas za pismami codziennemi w ostatnim numerze pogłoska o mającej nastąpić nominacji p. Jerzego Pileckiego, b. wice - prokuratora Sądu Apelacyjnego w Warszawie, a ostatnio pisarza hipotecznego w Białymstoku, sprawdza się w całej pełni. Istotnie, z dniem 1 kwietnia r. b. p. Jerzy Pilecki obejmuje stanowisko pisarza hipotecznego miejskiego w sekcji I w Warszawie.

Do dnia 31 marca r. b. urzędować będzie w charakterze p. o. p. Stefan Kamieński.

W ten sposób z dniem 1 kwietnia r. b. z przybyciem p. M. Świątkowskiego do hipoteki ziemskiej i p. J. Pileckiego do hipoteki miejskiej, stosunki personalne w hipotece stołecznej będą ustalone.

Pożegnanie rej. Sz. Landau.

Dnia 31 stycznia r.b., jako w ostatnim dniu urzędowania p. rej. Szymona Landau zebrali się w Jego gabinecie liczni rejenci, aby pożegnać ustępującego nestora notarjatu stołecznego.

W imieniu zgromadzonych odczytał pożegnalny adres p. rej. M. Kurman, w odpowiedzi zaś p. rej. Sz. Landau wygłosił przemówienie, w którem podziękował za wyrażone słowa i wezwał obecnych do pilnego strzeżenia tradycji notarjatu.

Wypada zanotować, że p. rej. Landau wymówił pracownikom swej kancelarji na 3 miesiące przed ustąpieniem, a więc zgodnie z wymaganiami prawa. Nic ponad to do zanotowania niema...

Mianowania.

MOSZYŃSKI ROMAN, emerytowany vice-prezes Sądu Okręgowego w Białymstoku, mianowany pisarzem hipotecznym przy Wydz. Hip. Sądu Okręgowego w Białymstoku z dniem 1/IV 1933 r.

KOŚCIELECKI BRONISŁAW, emerytowany sędzia Sądu Okręgowego w Kielcach, mianowany pisarzem hipotecznym przy Wydz. Hip. Sądu Grodzkiego w Jędrzejowie.

SOBOTA MARJAN mianowany pisarzem hipotecznym w Kutnie z dniem 15/II 1933 r.

Przeniesienia.

ZIELONKA ANTONI, notarjusz w Korcu, mianowany notarjuszem w Wilnie.

Odwołania.

SAWICKI ANTONI, sędzia Sądu Okręgowego we Włocławku, odwołany z deleg. do p. o. pisarza hipotecznego w Kutnie z dniem 15/II 1933 r.

Zwolnienia.

WĄDOŁOWSKI ALEKSANDER, notarjusz we Włodzimiercu, zwolniony na podanie.

Unieważnienie.

GOETZ ALEKSANDER, pisarz hipoteczny w Makowie — unieważnienie przeniesienia na stanowisko pisarza hipotecznego w Jędrzejowie.

*

Zmarł KRÓLICKI STANISŁAW, notarjusz w Krościenku. Substytucję pośmiertną sprawuje kand. not. MICHAŁ KLUZ. Konkurs rozpisany na termin do dn. 15 b m.

ADOLF KOMARNICKI, notarjusz w Głębokiem (Ziemia Wileńska), zmarł dnia 5 b. m.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA.

Przegląd Notarjalny, Nr. 4, październik — grudzień 1932, zawiera treść następującą: 1. Wspomnienie o ś. p. Stanisławie Wilczku. — *Dr. St. Br.*: Dookoła ustawy notarjalnej. — *Michał Rzepecki*: Pogląd na nowe ustawodawstwo egzekucyjne. — 4. *Doc. Dr. Jerzy Stefan Langrod*: Służba publiczna jako funkcja administracyjna (dokończenie). — *Dr. Tadeusz Kosturkiewicz:* Z życia prawnego mieszkańców wsi Berezów i Tarnawka. — 6. Sprawy skarbowe. — 7. Wiadomości bieżące i komunikaty. — 8. Przegląd orzecznictwa. — 9. Przegląd czasopism prawniczych.

Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny. Wyszedł z druku pierwszy zeszyt 1933 r. „Ruchu prawniczego Ekonomicznego i Socjologicznego". Na treść zeszytu składają się Artykuły: „Rektyfikacja wyroków w polskiej procedurze cywilnej", przez prez. J. J. Litauera; „O koncepcji prawa społecznego" przez prof. W. Makowskiego; „Z polskiej literatury o pieniądzu", przez prof. E. Taylora; „Kryzys i Metakryzys", przez dr. R. Battaglję.—Przegląd piśmiennictwa: 45 recenzyj i sprawozdań krytycznych z zakresu prawa, ekonomji i socjologji oraz bogata bibljografja odnośnej literatury polskiej i obcej.—Przegląd prawodawstwa: Zobowiązania międzynarodowe Polski, przez prof. J. Makowskiego.—Kronika ustawodawcza. — Sądownictwo.—Kronika gospodarcza i socjalna.

Michał Rzepecki. Pogląd na sądowe ustawodawstwo egzekucyjne. Kraków, 1933. Odbitka z „Przeglądu Notarjalnego". № 4, 1932, zawierająca źródłową i cenną pracę, analizującą nowe prawo egzekucyjne ze stanowiska praktycznego nastawienia notarjalnego.

Józef Kaczkowski. Obligacje handlowo-przemysłowych przedsiębiorstw akcyjnych. Przyczynek do reformy prawa akcyjnego. Warszawa, 1933; Odbitka z „Przeglądu Prawa Handlowego" Nr. Nr. W 8—9—10. Ciekawa praca wybitnego znawcy prawa akcyjnego, analizująca charakter prawny obligacji, emitowanych przez spółki akcyjne, i wysuwająca szereg desyderatów *de lege ferenda*.

Wydawca: *ZWIĄZEK PRACOWNIKÓW NOTARJATU I HIPOTEKI, ZARZĄD GŁÓWNY.*
Komitet Redakcyjny: *EUGENJUSZ ANCUTA, ALEKSANDER FALKOWSKI, ALEKSANDER JANCZEWSKI, ALOIZY PIOTROWSKI, JÓZEF PIECZYŃSKI, EMIL PREISS, JÓZEF SZONERT, KAROL WERKOWSKI, HENRYK WŁOSKOWICZ, RYSZARD WOLSKI, HENRYK WRÓBEL.*
Kierownik pisma i Redaktor: *WIKTOR NATANSON.*

Zakłady Graficzne B. Pardecki i S-ka. Warszawa, Żelazna 56, telef. 322-00.